

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014–2020

FIO

Sprawozdanie z realizacji Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020, edycja 2020

Opracowanie:
Biuro Programów Horyzontalnych
Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa
Obywatelskiego

Spis treści

I Charakterystyka Funduszu Inicjatyw Obywatelskich.....	3
I.1 Wdrażanie Programu edycja 2020	4
I.2 Priorytety i kierunku działań	5
I.3 Charakterystyka złożonych ofert.....	10
I.3.1 Oferty w podziale na województwa	16
I.3.2 Forma prawna oferentów	17
I.4 Oferty dofinansowane	19
I.4.1 Oferty dofinansowane wg priorytetów i kierunków działań	19
I.4.2 Dofinansowane oferty wspólne	22
I.4.3 Dofinansowane Oferty – podział na województwa	23
I.4.4 Dofinansowane Oferty – podział powiaty	26
I.4.5 Kryteria strategiczne	29
I.4.6 Ogólna ocena pomysłu.....	31
I.5 Monitoring dofinansowanych projektów.....	33
I.6 Współpraca z ekspertami.....	35
I.7 Realizacja wskaźników Programu za rok 2020	36
II Komitet Sterująco-Monitorujący Programu FIO.....	38
III Informacja i promocja Programu FIO	41
III.1 Bieżące informacje.....	41
III.2 Spotkania informacyjne dla oferentów	41
III.3 Wsparcie dla beneficjentów.....	42
IV Ewaluacja ex-ante „Założeń do Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2021-2030”	44
IV.1 Podsumowanie konsultacji	45
IV.2 Najważniejsze wnioski i rekomendacje dla Programu FIO 2021+	46
V „Dobre Praktyki” – przykłady Projektów realizowanych w ramach Programu FIO edycja 2020	48
V.1 Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Jarosławiu Usłysz głosy self-adwokatów.....	48
V.2 Fundacja Zerknij Tu MAKI w Gminie Żerków.....	49

V.3 Stowarzyszenie ZMW <i>Młodzieżowe Wulkany Partycypacji</i>	50
V.4 Stowarzyszenie MOCnaMOC Międzypokoleniowe MotywAkcje	50
V.5 Fundacja Rodzic w mieście Stworzenie sieci Klubów Przedsiębiorczych Mam w Polsce.	51
V.6 Stowarzyszenie Cześć Szlak (nie) dostępny.....	52

I Charakterystyka Funduszu Inicjatyw Obywatelskich

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO) to rządowy Program dotacyjny dla organizacji pozarządowych, w ramach którego dofinansowywane są projekty mające na celu zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Dotację można otrzymać na projekt społeczny. Zakres możliwych do zrealizowania działań obejmuje wszystkie obszary działalności pożytku publicznego. W ramach Programu wydzielone zostały cztery priorytety:

Priorytet 1. Małe inicjatywy – projekty realizowane w ramach tego Priorytetu powinny wpływać pozytywnie na możliwość realizacji inicjatyw oddolnych.

Priorytet 2. Aktywne społeczeństwo – projekty realizowane w ramach tego Priorytetu powinny angażować obywateli w różnej formie, dając im możliwość aktywnego działania oraz łączenia aktywności ze zdobywaniem wiedzy w sferze działań obywatelskich.

Priorytet 3. Aktywni obywatele – projekty realizowane w ramach tego Priorytetu powinny przyczyniać się do zwiększenia zaangażowania obywateli w życiu publicznym.

Priorytet 4. Silne organizacje pozarządowe – projekty realizowane w ramach tego Priorytetu powinny w różnych formach przyczyniać się do wzmocnienia potencjału organizacji obywatelskich, w szczególności wspierania przez organizacje federacyjne innych podmiotów III sektora.

Podstawą prawną *Programu FIO na lata 2014-2020* jest *Uchwała Nr 209/2013 Rady Ministrów z 27 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020*.

Rok 2020 był 16. edycją wdrażania tego Programu realizowanego obecnie w perspektywie 2014-2020, wcześniej funkcjonującego jako:

- Program Rządowy w latach 2005-2007;
- w roku 2008 w ramach rezerwy celowej – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich;
- Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2009-2013;
- Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020.

W październiku 2017 roku rolę Instytucji Zarządzającej od Ministra ds. zabezpieczenia społecznego, na podstawie *ustawy z dnia 15 września 2017 roku o Narodowym Instytucie Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego* przejął Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Edycja 2020 była trzecim konkursem w całości przeprowadzonym przez NIW-CRSO.

I.1 Wdrażanie Programu edycja 2020

W ramach konkursu ogłoszono nabór na wszystkie 4 priorytety Programu. Pierwszy nabór w ramach Priorytetu 1 Programu FIO ogłoszono w dniu 19 lipca 2019 r., oferty mogły być składane 16 września 2019 r. Drugi Konkurs, w ramach Priorytetów 2-4 ogłoszono w dniu 18 listopada 2019 r., z terminem składania ofert do 23 grudnia 2019 roku.

W edycji 2020 FIO zostały podtrzymane zmiany w kwestii wkładu własnego, który od edycji 2018 przestał być formalnie wymagany, co ułatwiło udział w konkursie wielu podmiotom, które miałyby problem z pozyskaniem wkładu finansowego, rzeczowego czy osobowego do projektów. Podtrzymana została także możliwość ubiegania się o finansowanie rozwoju instytucjonalnego własnej organizacji – na ten cel oferent mógł przeznaczyć do 20% wnioskowanej dotacji. Wydatki w ramach tej kategorii kosztorysu nie musiały być związane z projektem, przy czym potrzeba ich poniesienia musiała być dodatkowo uzasadniona.

FIO 2020 to również kontynuacja zmian z 2019 roku – podtrzymano możliwość ponoszenia wydatków za granicą, co znacznie zwiększyło zakres działań możliwych do dofinansowania. Podtrzymano również kryterium oceny merytorycznej – ogólną ocenę pomysłu. W jej ramach oferta otrzymywała ogólną ocenę na skali S, A+, A, B+, B, C+, C.

W związku z ostatnim rokiem realizacji Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich z perspektywą finansową na lata 2014-2020 edycja 2020 dedykowana była wyłącznie Projektom rocznym.

łącznie, w edycji 2020 Programu FIO, złożonych zostało **2 438 ofert**, w tym w ramach Priorytetu 1 – **124 oferty**, zaś w ramach Priorytetów 2-4 wpłynęło **2 314 ofert**. Jest to mniejsza liczba niż w edycji 2019 Programu FIO, gdzie złożonych zostało **3 276 ofert**. Niższa liczba złożonych ofert może wiązać się z tym, iż był to ostatni rok realizacji Programu oraz z faktem dużej liczby organizacji dofinansowanych w roku 2019 w ramach projektów dwuletnich, które zgodnie z Regulaminem FIO nie były uprawnione do udziału w edycji 2020.

Wysokość środków na finansowanie Programu FIO w roku 2020 wynosiła 60 000 000,00 zł, w tym 57 600 000,00 zł przeznaczono na dotacje, zaś 2 400 000,00 zł na obsługę techniczną Programu.

I.2 Priorytety i kierunki działań

W roku 2020 Program obejmował wszystkie cztery Priorytety Programu. Zakres możliwych do zrealizowania działań w ramach Programu obejmował wszystkie wymienione w art. 4 UoDPPiW obszary działalności pożytku publicznego.

Tabela 1 Priorytety i kierunki działań.

Priorytet 1. Projekty realizowane w ramach tego Priorytetu powinny wpływać pozytywnie na możliwości obywateli w realizacji oddolnych inicjatyw, poprzez zwiększanie roli inicjatyw nieformalnych, animowanie działań samopomocowych, wspieranie młodych organizacji pozarządowych. W ramach tego priorytetu organizacje ubiegały się o status Operatora, który poprzez mikrodotacje wspiera lokalne inicjatywy. Realizacja Priorytetu 1 odbywała się za pośrednictwem instrumentu przewidzianego w art. 16 ust. 7 UoDPPiW, tzw. „regrantingu”. Oznacza to, że w konkursie ogłoszonym przez Instytucję Zarządzającą wyłonieni zostali Operatorzy, którzy byli zobowiązani do dalszej dystrybucji środków w poszczególnych województwach.		
Priorytet 2. Aktywne społeczeństwo Projekty realizowane w ramach tego Priorytetu powinny w różnych formach angażować obywateli, dając im możliwość aktywnego działania oraz łączenia aktywności ze zdobywaniem wiedzy w sferze działań obywatelskich. Dotyczyły one aktywizacji obywateli w sprawach wspólnotowych, rozwijania wolontariatu, działań mających na celu poprawę zdolności organizacji pozarządowych do mobilizowania zasobów, wspierania aktywnych form integracji społecznej, rozwoju przedsiębiorczości społecznej, tworzenia warunków rozwoju bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego.		
2.1	Aktywizacja obywateli	Działania nakierowane m.in. na: – angażowanie obywateli i społeczności dla dobra wspólnego;

	w sprawach wspólnotowych	– członkostwo w organizacjach obywatelskich; – edukację ekologiczną oraz wspieranie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju; – samoorganizację społeczną, ratownictwo publiczne, edukację i promocję z zakresu bezpieczeństwa publicznego oraz zdrowia; – inicjatywę lokalną; – rozwój ruchu konsumenckiego w środowiskach lokalnych, w tym prowadzenia niezależnych testów konsumenckich; – pielęgnowanie tożsamości narodowej, lokalnej, kulturowej; – kształtowanie postaw patriotycznych, obywatelskich, promocję rodzimej tradycji, kształtowanie postaw tolerancji dla wielokulturowości i różnorodności, współpracę różnorodnych środowisk w sferze lokalnej, regionalnej i narodowej kultury; – mniejszości narodowe, etniczne i językowe; – sport w środowisku lokalnym; – kształtowanie postaw obywatelskich w środowiskach kibiców.
2.2	Rozwijanie wolontariatu	Działania nakierowane m.in. na: – wolontariat w różnych dziedzinach aktywności obywatelskiej; – pozytywny wizerunek wolontariatu i wolontariusza; – rolę wolontariatu w rozwiązywaniu problemów społecznych; – kompetencje organizatorów wolontariatu; – wolontariat długoterminowy; – wolontariat pracowniczy we współpracy z organizacjami pozarządowymi; – społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw.
2.3	Poprawa zdolności organizacji pozarządowych do mobilizowania zasobów	Działania nakierowane m.in. na: – zakorzenianie organizacji w społecznościach lokalnych; – edukację w zakresie wykorzystywania mechanizmów finansowania aktywności obywatelskiej; – rozwój kompetencji zarządzania zasobami w organizacjach.
2.4	Aktywizacja współpracy wspólnot lokalnych i instytucji publicznych	Działania nakierowane m.in. na: – integrację ze środowiskiem lokalnym; – animowanie i prowadzenie współpracy na poziomie lokalnym – wykorzystywanie przestrzeni publicznych dla aktywności obywatelskiej.
2.5	Wspieranie aktywnych form	Działania nakierowane m.in. na: – zaangażowanie organizacji pozarządowych w działania na rzecz aktywnej integracji, w tym współpracę służb

	integracji społecznej	społecznych oraz sektora publicznego i obywatelskiego w zakresie integracji społecznej; – rozwiązania innowacyjne w obszarze integracji społecznej; – rozwój dzieci i młodzieży, w tym wypoczynek dzieci i młodzieży, rozwój poprzez aktywność fizyczną i sport, turystyka społeczna i kulturowa oraz krajoznawstwo, rozwój intelektualny dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie przemocy, programy terapeutyczne i profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, – rozwiązania innowacyjne w zakresie profilaktyki i pracy z rodziną wychowującą dzieci, która jest zagrożona marginalizacją; – pomoc osobom niepełnosprawnym przez ograniczanie wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych; – wspieranie osób starszych, podmiotowość społeczną osób starszych w środowisku lokalnym oraz integrację i solidarność międzypokoleniową; – zapewnianie równych szans dla osób i grup dyskryminowanych lub poszkodowanych, w tym grup szczególnie narażonych na wykluczenie i marginalizację społeczną; – wspieranie różnorodnych form integracji społecznej, kulturowej i obywatelskiej imigrantów z polskim społeczeństwem oraz aktywne przeciwdziałanie ich alienacji społecznej i kulturowej.
2.6	Rozwój przedsiębiorczości społecznej	Działania nakierowane m.in. na: – edukację w zakresie przedsiębiorczości społecznej, w tym edukację dzieci i młodzieży, przez organizację warsztatów związanych z „ginącymi zawodami”, praktyczne przygotowanie do przedsiębiorczości oraz rozwój i wspieranie spółdzielni uczniowskich i spółdzielni młodzieży akademickiej; – promowanie wartości, tradycji oraz kierunków rozwoju ekonomii społecznej; – rozwój reintegracji zawodowej i społecznej, działalności oświatowo-kulturalnej oraz w sferze pożytku publicznego spółdzielni socjalnych; – szkolenia i doradztwo w zakresie pożytku publicznego dla podmiotów ekonomii społecznej; – tworzenie i rozwój partnerstw lokalnych z udziałem podmiotów ekonomii społecznej.
2.7	Tworzenie warunków rozwoju bezpłatnego poradnictwa	Działania nakierowane m.in. na: – rozwój bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego; – edukację w zakresie poradnictwa prawnego i obywatelskiego;

	prawnego i obywatelskiego	– dostęp do bezpłatnego poradnictwa dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych społecznie ze względu na niską świadomość prawną i obywatelską.
--	---------------------------	---

Priorytet 3. Aktywni obywatele

Projekty realizowane w ramach tego Priorytetu powinny przyczyniać się do wzrostu partycypacji obywateli w sprawach publicznych. Priorytet obejmuje swoim zasięgiem zagadnienia dotyczące m.in. zwiększania wpływu obywateli na polityki publiczne, rozwijania edukacji obywatelskiej i kompetencji społecznych, działań mających na celu wzrost znaczenia organizacji strażniczych i rzeczniczych, wspieranie tworzenia partnerstw (w tym partnerstwa publiczno-społecznego) i innych form współpracy, służących aktywizacji obywateli oraz przekazywaniu im realizacji zadań publicznych.

3.1	Zwiększanie wpływu obywateli na polityki publiczne	Działania nakierowane m.in. na: – dostęp obywateli do informacji publicznej oraz umiejętności korzystania z udostępnianych, publicznych treści; – monitorowanie jakości dostępnej informacji publicznej oraz poziomu dostępności do niej na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym; – udział obywateli w konsultacjach społecznych orazw procesie stanowienia prawa; – udział w debatach publicznych oraz stosowanie elastycznych narzędzi dialogu obywatelskiego; – współpracę instytucji dialogu społecznego i obywatelskiego; – rozwiązania z zakresu demokracji partycypacyjnej, w tym tworzenia budżetów partycypacyjnych oraz licznych i reprezentatywnych grup obywateli dyskutujących o problemach lokalnych; – wsparcie działań polegających na przygotowywaniu przez organizacje obywatelskie ekspertyz i rekomendacji do tworzenia i realizacji polityk publicznych, na podstawie prac analitycznych i badawczych; – uczestnictwo młodzieży w życiu publicznym; – aktywizację kobiet w życiu publicznym.
3.2	Rozwijanie edukacji obywatelskiej i kompetencji społecznych	Działania nakierowane m.in. na: – rozwój edukacji obywatelskiej w uczeniu się innym niż formalne; – podejmowanie inicjatyw w zakresie edukacji obywatelskiej, medialnej i kulturalnej; – intensyfikowanie współpracy organizacji obywatelskich ze szkołami w prowadzeniu edukacji obywatelskiej; – wyłanianie i edukację nieformalnych liderów społecznych w środowisku lokalnym (w tym z grup

		rówieśniczych, środowisk dotkniętych deficytami społecznymi); – rozwój kompetencji społecznych i obywatelskich oraz inwencji i kreatywności obywateli; – wzmocnienie społecznego uznania dla kompetencji zdobytych w uczeniu się innym niż formalne oraz w działalności społecznej.
3.3	Wzrost znaczenia organizacji strażniczych i rzeczniczych	Działania nakierowane m.in. na: – społeczny nadzór nad administracją publiczną w wymiarze krajowym, regionalnym i lokalnym; – wspieranie instytucji występujących w imieniu kogoś lub w konkretnej sprawie; – społeczny nadzór nad funkcjonowaniem wymiaru sprawiedliwości.
3.4	Wspieranie tworzenia partnerstw i innych form współpracy	Działania nakierowane m.in. na: – partnerstwa oraz innowacyjne rozwiązania w tym zakresie; – edukację w zakresie lepszego wykorzystania istniejących mechanizmów zlecania zadań publicznych; – zlecanie świadczenia usług społecznych sektorowi społecznemu przy udziale społeczności lokalnych.
Priorytet 4: Silne organizacje pozarządowe Projekty realizowane w ramach tego Priorytetu powinny w różnych formach przyczyniać się do wzmocnienia potencjału organizacji obywatelskich, w szczególności wspierania przez organizacje federacyjne innych podmiotów III sektora.		
4.1	Zwiększanie kompetencji organizacji obywatelskich	Działania nakierowane m.in. na: – podnoszenie wiedzy i umiejętności osób działających w organizacjach obywatelskich; – rozwój zdolności do tworzenia koalicji, współpracy i przepływu informacji między organizacjami; – wspieranie sieciowania organizacji obywatelskich.
4.2	Wspieranie działań o charakterze systemowym	Działania nakierowane m.in. na: – rozwiązywanie podstawowych problemów III sektora; – poszukiwanie, identyfikację i upowszechnienie istniejących rozwiązań zmierzających do wzmocnienia potencjału III sektora; – badania i analizy stanu społeczeństwa obywatelskiego w Polsce, działalności organizacji pozarządowych, współpracy NGO, administracji i przedsiębiorstw; – wspieranie tworzenia instrumentów finansowych o znaczeniu infrastrukturalnym (np. finansowanie procesu powołania „funduszu lokalnego”, kampanii fundraisingowych);

		– wdrażanie partnerskich zadań opartych o standardy zawarte w „Modelu współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych”.
--	--	---

I.3 Charakterystyka złożonych ofert

Najbardziej popularnym priorytetem w ramach całego programu był (podobnie jak w latach ubiegłych) Priorytet 2 – 72.68% złożonych ofert dotyczyło działań w ramach tego priorytetu. Z uwagi na swoją specyfikę, najmniej popularny był Priorytet 1, w którym złożono 124 oferty (5.08% wszystkich złożonych ofert). Tabela 2 przedstawia oferty złożone w ramach poszczególnych priorytetów oraz ich odsetek w stosunku do łącznej liczby ofert. Priorytet 2 i 3 cieszą się podobną popularnością w granicy 11%.

Tabele 2-4 zawierają zestawienia ofert wg kierunków priorytetów, kierunków działań i sfer pożytku publicznego.

Tabela 2. Oferty złożone wg priorytetu

Priorytet	Liczba złożonych ofert:	Odsetek złożonych ofert
1. Małe inicjatywy	124	5,08
2. Aktywne społeczeństwo	1772	72,68
3. Aktywni obywatele	288	11,82
4. Silne organizacje pozarządowe	254	10,42

W ramach działań podejmowanych przez Oferentów, najbardziej popularnym kierunkiem było wspieranie aktywnych form integracji społecznej (37,03% wszystkich złożonych ofert), w którym zawierają się zarówno działania dotyczące osób niepełnosprawnych, jak i te skierowane do dzieci i młodzieży oraz seniorów, co wskazuje na istotność tejże działalności w sektorze obywatelskim.

Kolejnymi popularnymi kierunkami działań były:

- aktywizacja obywateli w sprawach wspólnotowych: 22,9 % wszystkich złożonych ofert;
- rozwijanie edukacji obywatelskiej i kompetencji społecznych oraz zwiększanie kompetencji organizacji obywatelskich na podobnym poziomie, w zaokrągleniu: 8,3%;

- rozwijanie wolontariatu: 6,14%.

Tabela 3. Oferty złożone wg priorytetów i kierunku działań

Priorytet i kierunek działania	Liczba złożonych ofert	Odsetek złożonych ofert
1. Małe inicjatywy	124	5,08
1.1 Regranting wojewódzki	60	2,46
1.2 Regranting tematyczny	64	2,62
2. Aktywne społeczeństwo	1772	72,68
2.1 Aktywizacja obywateli w sprawach wspólnotowych	558	22,9
2.2. Rozwijanie wolontariatu	142	5,82
2.3 Poprawa zdolności organizacji pozarządowych do mobilizowania zasobów	37	1,5
2.4 Aktywizacja współpracy wspólnot lokalnych i instytucji publicznych	69	2,83
2.5 Wspieranie aktywnych form integracji społecznej	903	37,03
2.6 Rozwój przedsiębiorczości społecznej	40	1,64
2.7 Tworzenie warunków rozwoju bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego	24	1
3. Aktywni obywatele	288	11,82
3.1 Zwiększanie wpływu obywateli na polityki publiczne	53	2,18
3.2 Rozwijanie edukacji obywatelskiej i kompetencji społecznych	202	8,3
3.3 Wzrost znaczenia organizacji strażniczych i rzecznich	16	0,65
3.4 Wspieranie tworzenia partnerstw i innych form współpracy, służących aktywizacji obywateli oraz przekazywaniu im realizacji zadań publicznych	17	0,7
4. Silne organizacje pozarządowe	254	10,5
4.1 Zwiększanie kompetencji organizacji obywatelskich	201	8,24
4.2 Wspieranie działań o charakterze systemowym	53	2,13
łącznie	2438	100%

Tematyka i grupy docelowe złożonych ofert była bardzo zróżnicowana, jednakże oferty można pogrupować ze względu na sfery pożytku publicznego.

Tabela 2. Oferty złożone wg sfery pożytku publicznego w kolejności od najbardziej do najmniej popularnych

Sfera pożytku publicznego	Liczba złożonych ofert	Odsetek złożonych ofert
działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych	438	19,81
pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób	184	7,54
podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej	438	19,81
wspierania i upowszechniania kultury fizycznej	184	7,54
działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży	172	7,05
kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	156	6,39
działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym	148	6,07
działalności na rzecz osób niepełnosprawnych	141	5,78
działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt 1–32a.	133	5,45
nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania	128	5,25
działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	126	5,16
ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego	100	4,1
promocji i organizacji wolontariatu	85	3,48

Sfera pożytku publicznego	Liczba złożonych ofert	Odsetek złożonych ofert
ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 160 i 138)	77	3,15
ratownictwa i ochrony ludności	77	3,15
działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości	66	2,7
udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa	49	2
przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym	28	1,14
działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka	25	1,02
turystyki i krajoznawstwa	23	0,94
upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji	21	0,86
wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	20	0,82
działalności charytatywnej	20	0,82
porządku i bezpieczeństwa publicznego	13	0,53
działalności na rzecz integracji cudzoziemców	12	0,49
działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego	11	0,45
upowszechniania i ochrony praw konsumentów	9	0,36
działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej	8	0,32
udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego	7	0,28

Sfera pożytku publicznego	Liczba złożonych ofert	Odsetek złożonych ofert
działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami	6	0,24
działalność na rzecz rewitalizacji	6	0,24
promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy	5	0,2
obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	5	0,2
działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn	5	0,2
pomocy Polonii i Polakom za granicą	4	0,16

O największa pulę środków aplikowano w ramach priorytetu 2 – zapotrzebowanie wynosiło 62,2% kwoty ze wszystkich wnioskowanych środków. Drugi w kolejności, pod względem łącznej wartości wnioskowanej dotacji był priorytet 1 – 17,3%. Natomiast o najmniejszą pulę środków wnioskowano w przypadku priorytetu 4 – 9,6%.

Tabela 3. Suma wnioskowanych dotacji wg priorytetu

Priorytet	Kwota wnioskowanej dotacja	Odsetek wnioskowanej kwoty
1	45 582 237,68	17,3
2	163 845 646	62,2%
3	28 792 826,92 zł	10,9%
4	25 254 274,50	9,6
łącznie	263 474 984,67	100,00%

Wartość wnioskowanych dotacji przekroczyła alokację środków prawie pięciokrotnie, co pokazuje jak duże są potrzeby III sektora związane z szeroko pojętą działalnością społeczną.

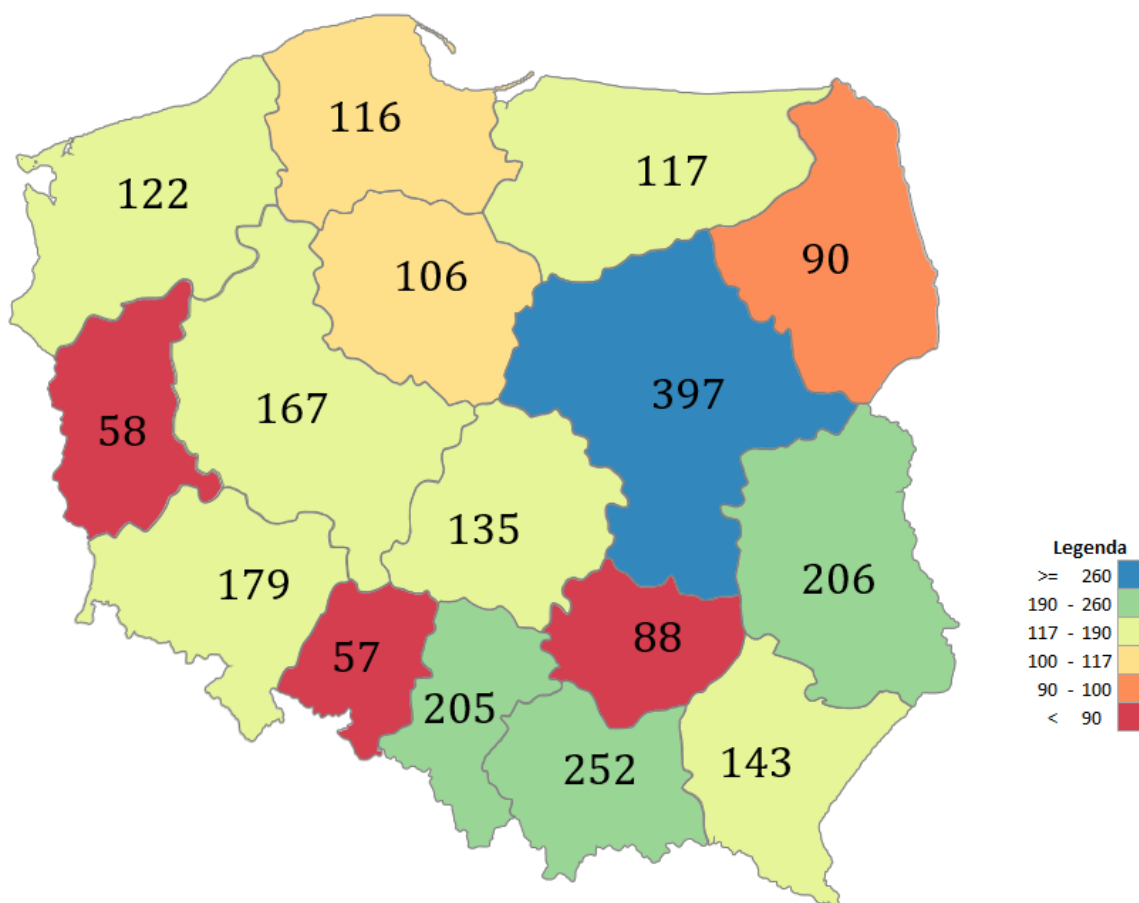
I.3.1 Oferty w podziale na województwa

W ramach edycji 2020 Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich najwięcej ofert zostało złożonych przez organizacje mające siedzibę w następujących województwach:

- mazowieckie (397 ofert)
- małopolskiego (252 oferty)
- lubelskie (206 ofert)
- śląskie (205 ofert)

Z kolei najmniej ofert zostało złożonych z województw: opolskiego (57 ofert) lubuskiego (58 ofert) oraz świętokrzyskiego (88 ofert). Zbiorcze dane dla wszystkich szesnastu województw przedstawiono na mapie nr 1.

Mapa 1. Liczba ofert nadesłanych z poszczególnych województw

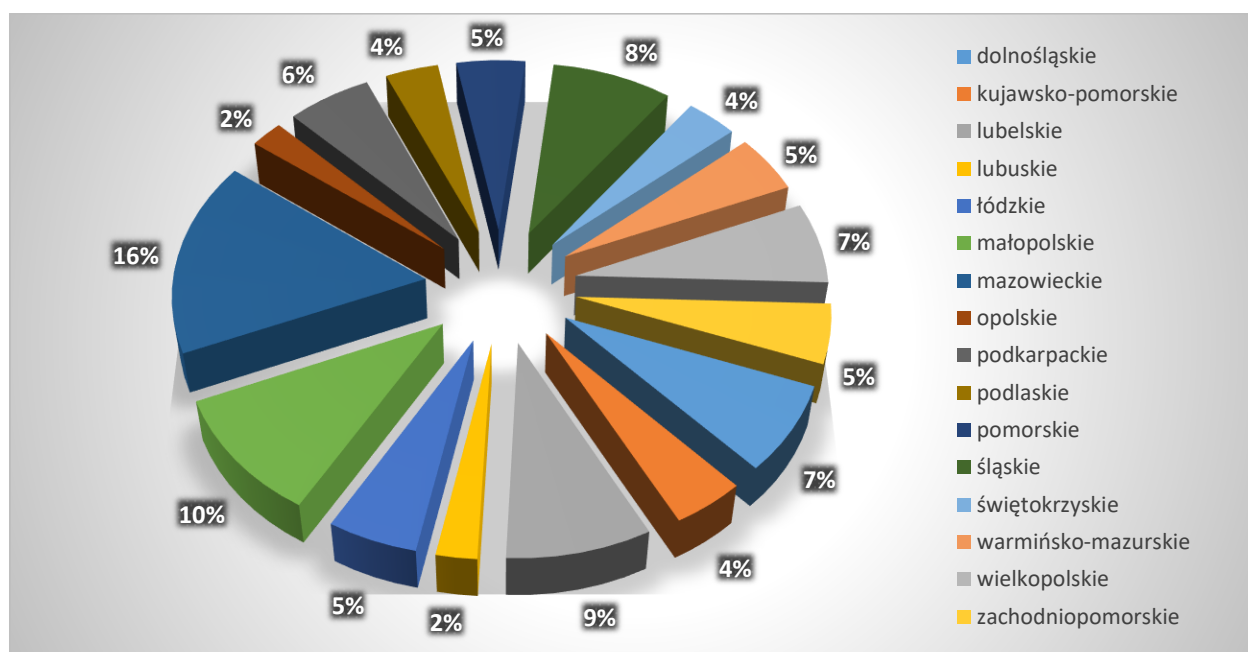

W edycji 2020 Programu zauważalne jest wyrównywanie się liczby ofert składanych z poszczególnych województw. Dla porównania jeszcze w roku 2017 oferty z czterech

województw z największą liczbą ofert (mazowieckie, małopolskie, śląskie i wielkopolskie) stanowiły prawie 50% wszystkich złożonych.

Liczbę ofert nadesłanych z poszczególnych województw w ujęciu procentowym przedstawia wykres 1. Porównując rozłożenie regionalne złożonych Ofert w ramach edycji 2020 Programu z poprzednimi latami realizacji należy zwrócić uwagę na utrzymujące się wysokie zainteresowanie konkursem w wybranych regionach, w tym najwyższe w województwach: mazowieckim, małopolskim oraz śląskim. Wzrosła natomiast liczba ofert złożonych w województwie lubelskim.

Wykres 1. Procentowy podział złożonych ofert wg województw

1.3.2 Forma prawna oferentów

Zgodnie z Regulaminem FIO 2020, podmiotami uprawnionymi do udziału w konkursie były:

- organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 UoDPPioW (w tym m.in. jednostki terenowe stowarzyszeń posiadające osobowość prawną, związki stowarzyszeń, fundacje, kółka rolnicze, cechy rzemieślnicze, izby rzemieślnicze, izby gospodarcze, samorządy gospodarcze i wspólnoty mieszkaniowe);

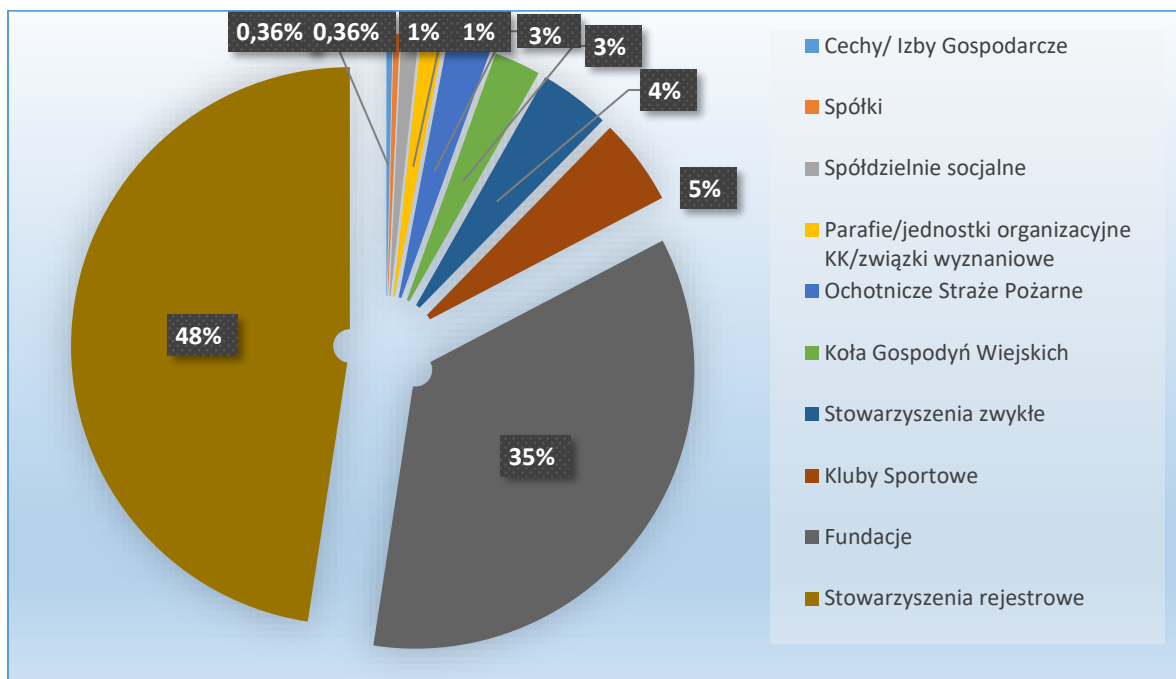
- osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
- stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- spółdzielnie socjalne;
- koła gospodyń wiejskich;
- spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1463), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Wśród ofert złożonych w ramach Konkursu w roku 2020:

- 1156 zostało złożone przez stowarzyszenia zarejestrowane w KRS, co stanowiło 47,47% wszystkich złożonych ofert;
- 854 zostało złożone przez fundacje, co stanowiło 35% wszystkich złożonych ofert;
- 121 ofert złożyły Kluby Sportowe, w tym Uczniowskie KS, co łącznie stanowiło 5% złożonych ofert
- 99 zostało złożone przez stowarzyszenia zwykłe, co stanowiło 4,1% wszystkich złożonych ofert;
- 67 zostało złożone przez Koła Gospodyń Wiejskich, co stanowiło 2,7% wszystkich złożonych ofert
- 60 ofert złożyły Ochotnicze Straże Pożarne – stanowiło to 2,5% wszystkich złożonych ofert
- 31 zostało złożone Kościelne osoby prawne i kościelne jednostki organizacyjne, co stanowiło 1,37% wszystkich złożonych ofert;
- 26 zostało złożone przez spółdzielnie socjalne, co stanowiło 1% wszystkich złożonych ofert;

- spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością złożyły 9 ofert, Cechy/ Izby Gospodarcze również 9 %, Niezależne Zrzeszenia Studentów i ZHP – 6 ofert. Łącznie stanowiły 1% złożonych ofert.

Wykres 2. Forma prawna oferentów w ujęciu procentowym

I.4 Oferty dofinansowane

I.4.1 Oferty dofinansowane wg priorytetów i kierunków działań

Wszystkie złożone oferty w ramach konkursu FIO 2020 zostały poddane ocenie formalnej w trakcie, której większość z nich została oceniona pozytywnie (2426 z 2438). Przyczyną negatywnej oceny formalnej było złożenie oferty przez organizacje nieuprawnione – oddziały terenowe nie posiadające osobowości prawnej lub złożenie więcej niż jednej oferty przez tą samą organizację. Ostatecznie po rozstrzygnięciu odwołań od oceny formalnej 5 ofert zostało odrzuconych z powodów formalnych. Pozostałe oferty zostały przekazane do dalszej oceny. W wyniku oceny merytorycznej:

- 2066 ofert znalazło się na liście ocenionych merytorycznie pozytywnie;
- 367 ofert znalazło się na liście ocenionych merytorycznie negatywnie (obaj eksperci przyznali punktację poniżej minimum w tym samym kryterium oceny lub oferta

otrzymała poniżej 120 punktów łącznie), lub ocenę C w ogólnej ocenie pomysłu, w tym 33 Ofert złożonych w Priorytecie 1 oraz 339 w Priorytetach 2-4.

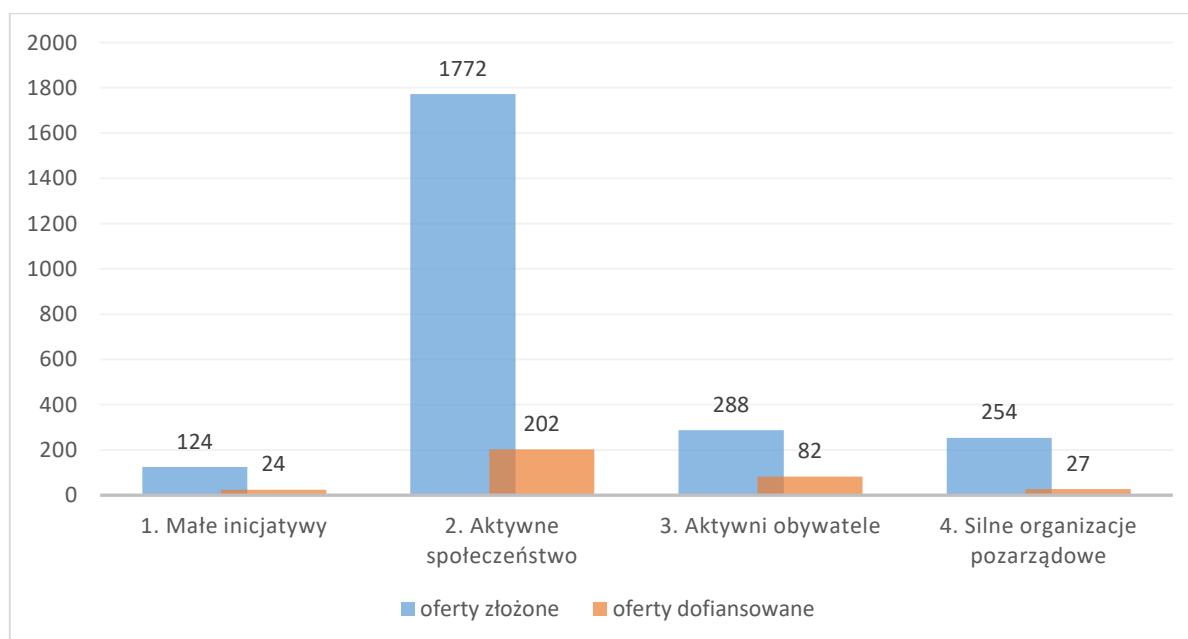
Ostatecznie do dofinansowania rekomendowano 335 projektów, w tym z Priorytetu 1 - 24, w ramach Priorytetów 2-4, 311 Ofert.

Tabela 7. Liczba ofert dofinansowanych wg priorytetów

Priorytet	Liczba dofinansowanych projektów	Wskaźnik sukcesu w danym priorytecie
1. Małe inicjatywy	24	19.35
2. Aktywne społeczeństwo	202	11.42
3. Aktywni obywatele	82	28.47
4. Silne organizacje pozarządowe	27	10.67
łącznie	335	

Zgodnie z podziałem alokacji finansowej zapisanej w Programie, najwięcej środków przeznaczono na priorytet 2 i w jego ramach dofinansowano największą liczbę projektów - 202. W przypadku Priorytetu 3 dofinansowane zostały 82 projekty. Natomiast dla Priorytetu 4 było to 27 projektów.

Wykres 3. Liczba Ofert złożonych i dofinansowanych wg priorytetów

Najwięcej środków przyznano w ramach najbardziej popularnego Priorytetu 2. Drugim w kolejności wysokości przekazanych środków był priorytet 3. W Priorytecie 2 i 3 najbardziej popularnymi kierunkami były: 2.5 Wspieranie aktywnych form integracji społecznej oraz 3.2 Rozwijanie edukacji obywatelskiej i kompetencji społecznych. Wysokie zainteresowanie przedmiotowymi obszarami znalazło swoje odzwierciedlenie w liczbie ofert dofinansowanych, w ramach kierunku 2.5 dofinansowano 84 oferty, natomiast w ramach 3.2 – 54. Z kolei w Priorytecie 4 najpopularniejszy kierunek to 4.1 zwiększanie kompetencji organizacji obywatelskich, gdzie dofinansowano 22 projektów.

Tabela 8. Oferty dofinansowane wg priorytetów i kierunku działań

Priorytet i kierunek działania	Liczba złożonych ofert	Liczba dofinansowanych ofert
1. Małe inicjatywy	124	24
1.1 Regranting wojewódzki	60	19
1.2 Regranting tematyczny	64	4
2. Aktywne społeczeństwo	1772	202
2.1 Aktywizacja obywateli w sprawach wspólnotowych	558	76
2.2. Rozwijanie wolontariatu	142	18
2.3 Poprawa zdolności organizacji pozarządowych do mobilizowania zasobów	37	7
2.4 Aktywizacja współpracy wspólnot lokalnych i instytucji publicznych	69	11
2.5 Wspieranie aktywnych form integracji społecznej	903	84
2.6 Rozwój przedsiębiorczości społecznej	40	6
2.7 Tworzenie warunków rozwoju bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego	24	0
3. Aktywni obywatele	288	82
3.1 Zwiększanie wpływu obywateli na polityki publiczne	53	20

3.2 Rozwijanie edukacji obywatelskiej i kompetencji społecznych	202	54
3.3 Wzrost znaczenia organizacji strażniczych i rzeczniczych	16	4
3.4 Wspieranie tworzenia partnerstw (w tym partnerstwa publiczno-społecznego) i innych form współpracy, służących aktywizacji obywateli oraz przekazywaniu im realizacji zadań publicznych	17	4
4. Silne organizacje pozarządowe	256	5,08
4.1 Zwiększanie kompetencji organizacji obywatelskich	201	22
4.2 Wspieranie działań o charakterze systemowym	54	5
łącznie	2438	335

I.4.2 Dofinansowane oferty wspólne

W ramach FIO 2020, wśród wszystkich złożonych ofert (2438) 3,5% stanowiły oferty wspólne (87 wszystkich złożonych ofert). Do realizacji przyjęto 22 oferty wspólne: 16 w Priorytecie 2, 2 w Priorytecie 3, 4 w Priorytecie 4.

Tabela 9. Dofinansowane oferty złożone w ramach oferty wspólnej

Priorytet	Liczba Ofert dofinansowanych ogółem	Liczba ofert dofinansowanych ramach oferty wspólnej	Odsetek dofinansowanych
Priorytet 1. Małe inicjatywy	14	12	85,7
Priorytet 2. Aktywne Społeczeństwo	202	2	1
Priorytet 3. Aktywni Obywatele	82	3	3,6
Priorytet 4. Silne Organizacje Pozarządowe	27	1	3,7
łącznie	325	18	5,5

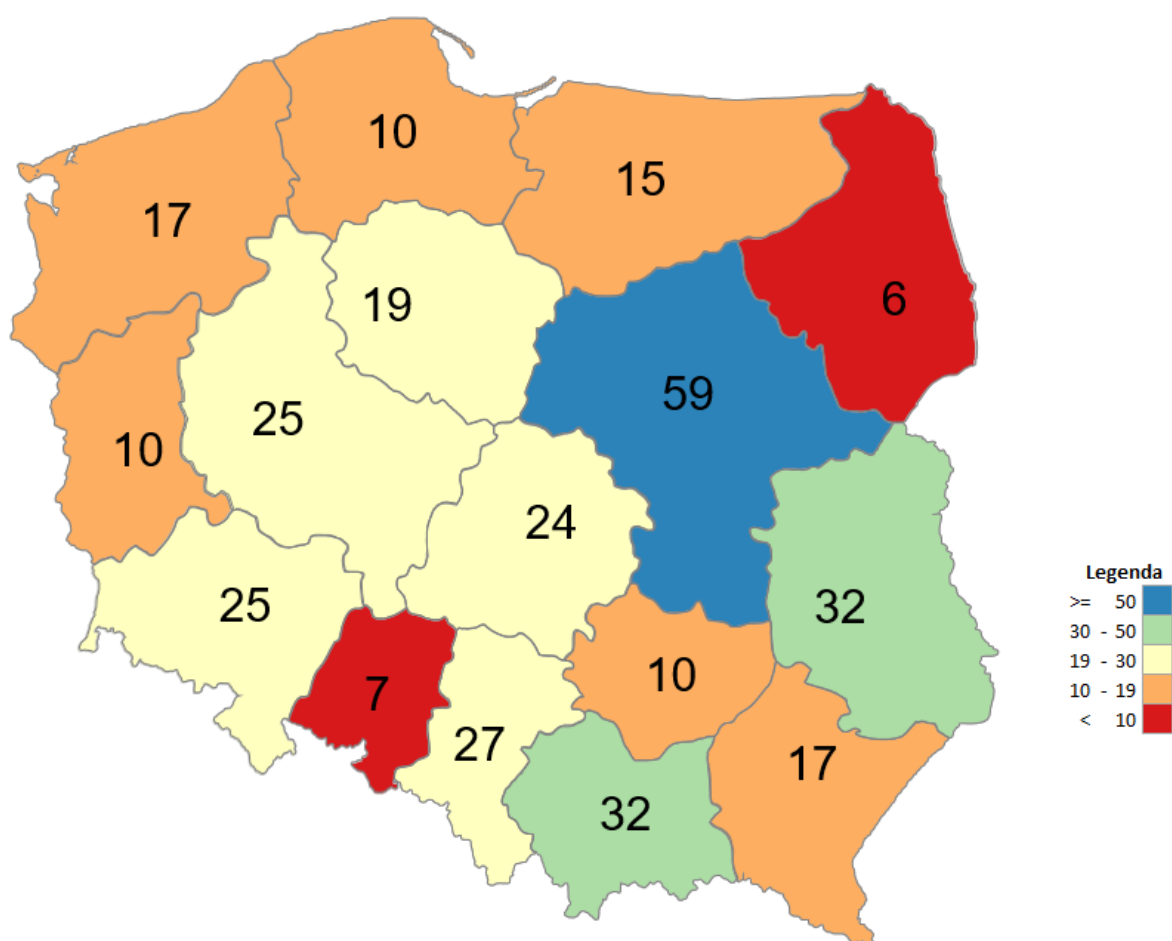
I.4.3 Dofinansowane Oferty – podział na województwa

Analizując regionalne rozłożenie dofinansowanych ofert w ramach FIO 2020 można zauważyć, iż najwięcej z nich zostało złożonych przez organizacje posiadające siedzibę w następujących województwach:

- mazowieckie – 59, stanowiących 17,6 wszystkich ofert przeznaczonych do dofinansowania;
- małopolskie – 32, co stanowiło 9,56% wszystkich ofert przeznaczonych do dofinansowania;
- lubelskie – 32, co stanowiło 9,56% wszystkich ofert przeznaczonych do dofinansowania.

Najmniej ofert przeznaczono do dofinansowania w województwach podlaskim (6 ofert) oraz opolskim (7 ofert)

Mapa 2. Projekty dofinansowane podział na województwa

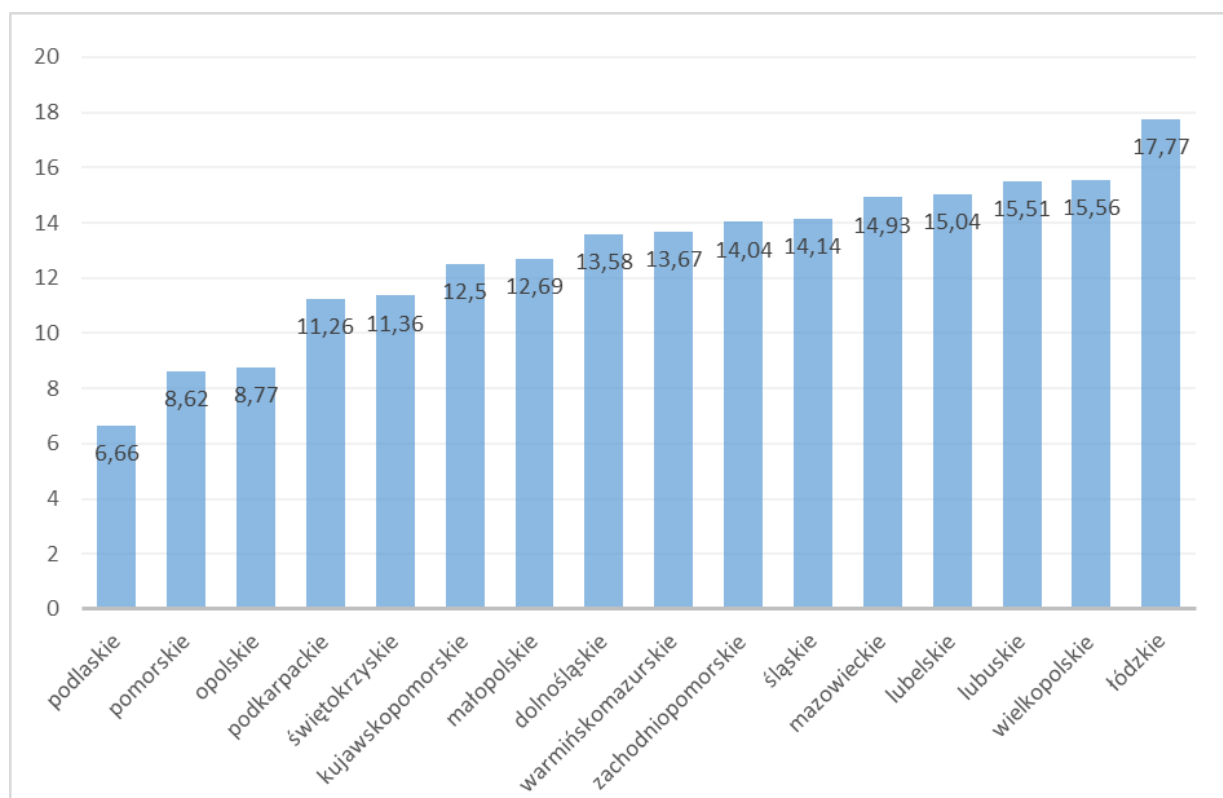

Analizując wskaźnik efektywności ofert złożonych w ramach FIO 2020 (oferty dofinansowane/oferty złożone), najwyższą wartość osiągnął on w województwach:

- łódzkim 17,77% projektów przeznaczonych do dofinansowania;
- wielkopolskim 15,56%;
- lubuskim 15,51 %;
- lubelskim 15,04 %.

Najniższa wartość wskaźnika dotyczyła województwa podlaskiego (6,66%), pomorskiego (8,62%) i opolskiego (8,77%). Dane całościowe przedstawia wykres numer 4.

Wykres 4. Wskaźnik efektywności w podziale na województwa

Analizując stosunek liczby mieszkańców województwa do liczby projektów realizowanych na jego obszarze, w ramach FIO 2020 najlepiej wypadły województwa:

- lubelskiego – 1 oferta na 10 235 mieszkańców;
- warmińsko-mazurskiego – 1 oferta na 12 161 mieszkańców;
- podlaskiego – 1 oferta na 13 093 mieszkańców;
- małopolskiego – 1 oferta na 13 536 mieszkańców.

Najniższa wartość wskaźnika dotyczyła województw: śląskiego – 1 oferta na 22 038 mieszkańców, wielkopolskiego – 1 oferta na 20 951 mieszkańców oraz śląskiego – 1 oferta na 20 207 mieszkańców.

Tabela 10 Poziom zaangażowania obywateli. Złożone oferty w przeliczeniu na mieszkańca (im niższa wartość, tym większe zaangażowanie)

	Województwo	Liczba mieszkańców ¹	Liczba złożonych ofert	Liczba mieszkańców na jedną ofertę	Pozycja w zestawieniu w porównaniu z FIO 2019
1.	Lubelskie	2108270	206	10235	
2.	Warmińsko-mazurskie	1422737	117	12161	
3.	Podlaskie	1178353	90	13093	
4.	Małopolskie	3410901	252	13536	
5.	Mazowieckie	5423168	397	13661	
6.	Zachodniopomorskie	1696193	122	13904	
7.	Świętokrzyskie	1233961	88	14023	
8.	Podkarpackie	2127164	143	14876	
9.	Dolnośląskie	2900163	179	16202	
10.	Opolskie	982626	57	17239	
11.	Lubuskie	1011592	58	17442	
12.	Łódzkie	2454779	135	18184	
13.	Kujawsko-pomorskie	2072373	106	19551	
14.	Pomorskie	2343928	116	20207	

¹ Na podstawie danych GUS za rok 2020.

15.	Wielkopolskie	3498733	167	20951	
16.	Śląskie	4517635	205	22038	

I.4.4 Dofinansowane Oferty – podział powiaty

Największa liczba organizacji przeznaczonych do dofinansowania w ramach FIO 2020 posiadała swoją siedzibę na terenie Warszawy (37 projektów). Na drugim miejscu znalazł się Lublin (14 projektów). Kolejne miejsca przypadły takim miejscowościom jak Łódź (13 projektów), Kraków (12) i Wrocław (9). Ponadto w powiatach ostródzkim i wielickim dofinansowanie uzyskało odpowiednio po 6 projektów oraz w powiatach lubelskim i biłgorajskim dofinansowanych zostało po 5 ofert. Szczegółowe dane dotyczące siedziby oferentów realizujących projekty w FIO 2020 przedstawia zamieszczone poniżej tabela.

Tabela 11 Oferty dofinansowane w ramach FIO 2020 z uwzględnieniem podziału na siedzibę Oferenta

Powiat	Liczba dotacji	Powiat	Liczba dotacji	Powiat	Liczba dotacji
DOLNOŚLĄSKIE					25
Powiat głogowski	2	Powiat świdnicki	1	Powiat wrocławski	2
Legnica	1	Powiat wałbrzyski	3	Powiat ząbkowicki	2
Powiat oleśnicki	1	Powiat wołowski	2		
Powiat polkowicki	2	Wrocław	9		
KUJAWSKO-POMORSKIE					19
Powiat brodnicki	1	Powiat inowrocławski	1	Powiat włocławski	4
Bydgoszcz	4	Powiat radziejowski	1	Włocławek	1
Powiat chełmiński	1	Toruń	4		
Powiat grudziądzki	1	Powiat wąbrzeski	1		
LUBELSKIE					32

Powiat	Liczba dotacji	Powiat	Liczba dotacji	Powiat	Liczba dotacji
Powiat biłgorajski	5	Powiat lubelski	5	Powiat włodawski	1
Powiat chełmski	1	Lublin	14	Powiat zamojski	1
Powiat lubartowski	2	Powiat puławski	1	Zamość	2
		Powiat radzyński	1		
LUBUSKIE					10
Powiat gorzowski	1	Powiat świebodziński	1	Powiat zielonogórski	3
Powiat krośnieński	2	Powiat sulęciński	1	Powiat międzyrzecki	1
Powiat nowosolski	1				
ŁÓDZKIE					24
Powiat bełchatowski	1	Powiat łęczycki	1	Powiat sieradzki	1
Powiat kutnowski	1	Łódź	13	Powiat wieluński	2
Powiat łaski	1	Powiat radomszczański	1	Powiat zgierski	2
		Powiat rawski	1		
MAŁOPOLSKIE					32
Powiat brzeski	1	Kraków	12	Powiat tarnowski	5
Powiat chrzanowski	1	Powiat limanowski	1	Tarnów	1
Powiat gorlicki	2	Powiat nowosądecki	4	Powiat tatrzański	2
Powiat krakowski	2	Powiat olkuski	1	Powiat wielicki	6
MAZOWIECKIE					59
Powiat grodzicki	1	Płock	1	Powiat węgrowski	1
Powiat ciechanowski	1	Powiat płoński	2	Powiat wołomiński	2
Powiat kozienicki	1	Powiat pruszkowski	2	Powiat wyszkowski	2
Powiat legionowski	1	Radom	1	Powiat żyrardowski	2
Powiat ostrołęcki	1	Powiat radomski	1		
Powiat otwocki	1	Warszawa	37		

Powiat	Liczba dotacji	Powiat	Liczba dotacji	Powiat	Liczba dotacji
Powiat piaseczyński	1	Powiat warszawski zachodni	1		
OPOLSKIE					7
Powiat kluczborski	1	Opole	5	Powiat opolski	1
PODKARPACKIE					17
Powiat dębicki	2	Powiat krośnieński	2	Rzeszów	5
Powiat jarosławski	1	Powiat łańcucki	1	Powiat strzyżowski	2
Powiat jasielski	1	Przemyśl	1	Powiat rzeszowski	2
PODLASKIE					6
Powiat bielski	1	Białystok	5		
POMORSKIE					10
Powiat człuchowski	1	Powiat kwidzyński	1	Powiat pucki	1
Powiat gdański	1	Powiat kościerski	1	Powiat słupski	1
Powiat kartuski	1	Gdynia	2	Powiat tczowski	1
ŚLĄSKIE					27
Powiat będziński	1	Gliwice	2	Rybnik	2
Bielsko-Biała	1	Powiat gliwicki	1	Piekary Śląskie	1
Powiat częstochowski	1	Powiat kłobucki	1	Powiat raciborski	1
Częstochowa	2	Katowice	5	Sosnowiec	2
Powiat zawierciański	2	Ruda Śląska	2	Powiat tarnogórski	2
		Powiat mikołowski	1	Zabrze	1
ŚWIĘTOKRZYSKIE					10
Powiat buski	1	Powiat opatowski	1	Powiat sandomierski	1
Powiat kielecki	2	Powiat ostrowiecki	2	Powiat włoszczowski	2
Kielce	1				
WARMIŃSKO-MAZURSKIE					15
Powiat braniewski	1	Powiat lidzbarski	1	Powiat ostródzki	6

Powiat	Liczba dotacji	Powiat	Liczba dotacji	Powiat	Liczba dotacji
Powiat działdowski	1	Powiat nowomiejski	1	Powiat szczycieński	1
Powiat ełcki	1	Powiat olsztyński	1	Powiat węgorzewski	1
Powiat gołdapski	1				
WIELKOPOLSKIE					25
Powiat gostyński	1	Powiat kościański	3	Powiat pleszewski	3
Powiat jarociński	1	Powiat leszczyński	1	Powiat poznański	2
Kalisz	1	Leszno	1	Poznań	5
Powiat koniński	3	Powiat międzychodzki	1		
Konin	1	Powiat ostrowski	1		
ZACHODNIOPOMORSKIE					17
Powiat Koszaliński	2	Powiat pyrzycki	1	Powiat wałecki	2
Koszalin	1	Powiat stargardzki	2		
Powiat policki	1	Szczecin	8		

I.4.5 Kryteria strategiczne

Każda oferta złożona w ramach Konkursu FIO 2020 podlegała ocenie merytorycznej: pod kątem ogólnej oceny pomysłu oraz pięciu kryteriów merytorycznych, w ramach których mogła otrzymać maksymalnie 200 punktów. Ponadto oferty złożone w priorytetach 2-4 podlegały ocenie strategicznej. Kryteria strategiczne określone zostały w związku z koniecznością zapewnienia realizacji celów szczegółowych Programu FIO oraz realizacji bieżących polityk publicznych. Spełnianie kryteriów oznaczało przyznanie premii punktowej w wysokości maksymalnie 9 punktów. Jednocześnie, spełnienie kryteriów strategicznych nie było obowiązkowe do otrzymania dofinansowania. W przypadku oferty wspólnej kryteria strategiczne uznawano za spełnione tylko wówczas, gdy wszyscy oferenci je spełniali.

Kryteria strategiczne ustalone w ramach edycji 2020 FIO przedstawia poniższa tabela:

Tabela 10. Kryteria strategiczne funkcjonujące w ramach FIO 2020

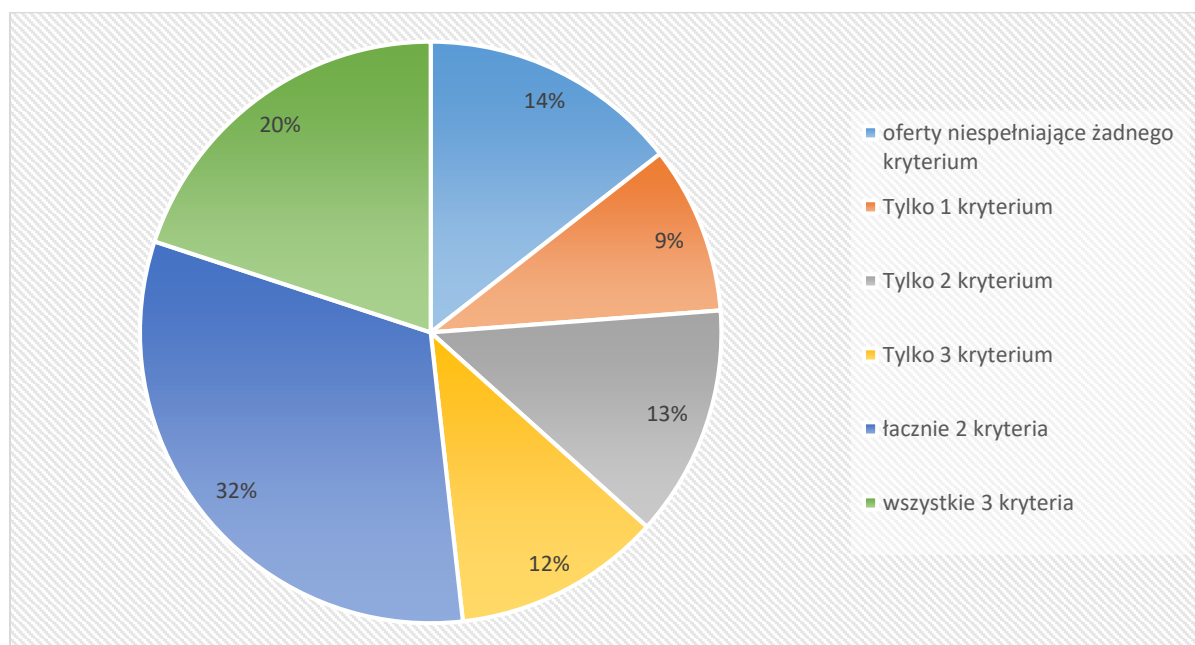
Nr	Kryterium Strategiczne	Punktacja	Cel ustanowienia kryterium
1.	Oferta realizowana przez organizację, której roczny przychód za 2018 roku nie przekracza 100 tys. zł.	3	Wspieranie małych organizacji z mniejszym doświadczeniem w realizacji dużych projektów.
2.	Oferta realizowana przez organizację mającą siedzibę w miejscowości liczącej nie więcej niż 25 tys. mieszkańców.	3	Wspieranie organizacji z mniejszych ośrodków.
	Oferta realizowana przez organizację mającą siedzibę w miejscowości liczącej powyżej 25 tys. mieszkańców, jednakże nie więcej niż 50 tys. mieszkańców.	1	Wspieranie organizacji z mniejszych ośrodków.
3.	Oferta złożona przez podmiot, który nie otrzymał dotychczas dotacji w ramach P FIO 2014-2020 .	3	Wspieranie nowych organizacji, które nie korzystały jeszcze z Programu FIO.

Punktacja w przypadku każdego z kryteriów była przyznawana na zasadzie 0-1 tzn. spełnienie kryterium oznaczało przyznanie pełnej liczby punktów, a niespełnienie – ich brak. W związku z powyższym oferta w priorytetach 2-4 mogła otrzymać maksymalnie 209 punktów (100 pkt od każdego z ekspertów oraz 9 pkt w wyniku oceny strategicznej). Kryterium strategiczne dedykowane było Priorytetom 2-4.

	Liczba i odsetek ofert spełniających kryterium 1		Liczba i odsetek ofert spełniających kryterium 2		Liczba i odsetek ofert spełniających kryterium 3	
Odsetek dofinansowanych ofert	169	54,3%	162	52,1%	158	50,1%

W FIO edycja 2020 jedynie 45 dofinansowanych ofert nie spełniło żadnego kryterium strategicznego, a najwięcej z nich spełniło łącznie 2 kryteria – 99 Projektów, wszystkie trzy kryteria spełniły 62 Organizacje. Odsetek ofert dofinansowanych spełniających poszczególne kryteria przedstawia wykres poniżej.

Wykres 5. Odsetek ofert dofinansowanych spełniających kryteria strategiczne.

I.4.6 Ogólna ocena pomysłu

W ramach FIO 2020 kontynuowana była ogólna ocena pomysłu, wprowadzona po raz pierwszy w 2019 roku. W ramach ogólnej oceny pomysłu zaproponowanego w ofercie całościowo oceniana była idea projektu – jej potencjał wprowadzenia zmiany społecznej, innowacyjność oraz wkład w rozwój społeczeństwa obywatelskiego na poziomie lokalnym, regionalnym lub krajowym. Ocena dokonywana była na skali literowej: S-A-B-C, przy czym poszczególne litery oznaczały:

S	Pomysł szczególnie wartościowy. Rekomendowany do dofinansowania w pierwszej kolejności. Projekty otrzymujące ocenę „S” powinny cechować się innowacyjnością oraz/lub bardzo wysokim wpływem na rozwój społeczeństwa obywatelskiego w wyniku osiągnięcia rezultatów realizacji zadania.
A	Pomysł wartościowy. Rekomendowany do dofinansowania.
B	Pomysł prawidłowy. Rekomendowany do dofinansowania w przypadku dostępności środków.
C	Pomysł niewpisujący się bezpośrednio w cele Programu FIO. Rekomendowany brak dofinansowania.

Ideą stojącą za wprowadzeniem oceny całościowej pomysłu było wyłonienie najbardziej wartościowych inicjatyw do dofinansowania. Dotychczasowy system oceny nie premiował projektów najbardziej wartościowych, ale najlepiej napisane (w szczególności w kontekście

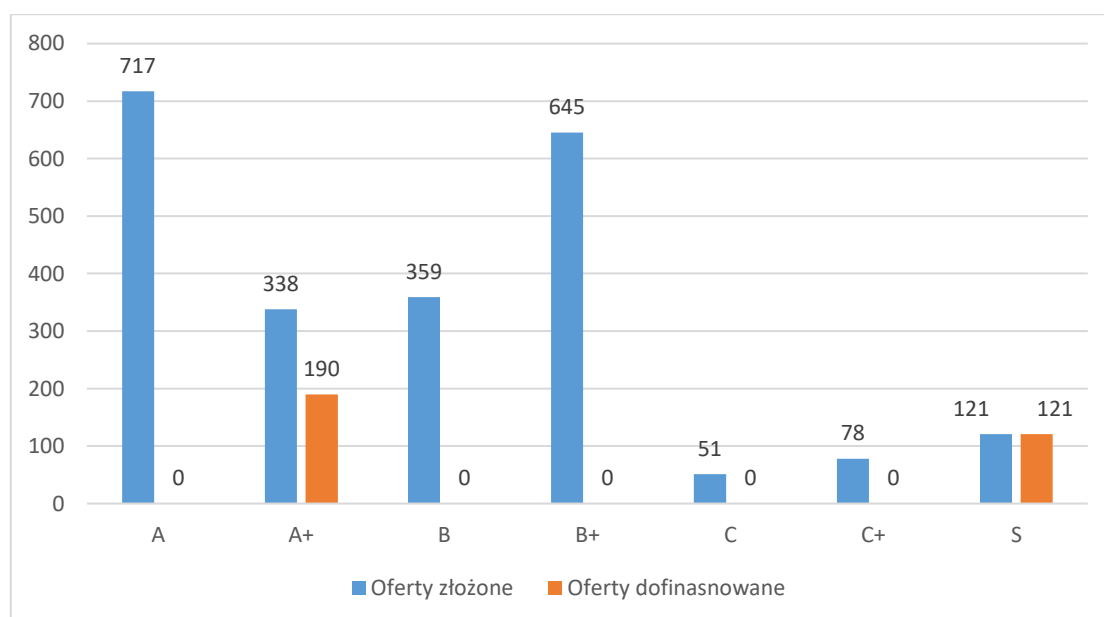
niskich różnic punktowych między ofertami oraz konieczności zdobycia bardzo wysokiej punktacji, aby otrzymać dofinansowanie):

- Projekt dobrze napisany o średniej wartości – wysoka szansa na dofinansowanie;
- Projekt średnio napisany (z drobnymi błędami) o wysokiej wartości – niska szansa na dofinansowanie.

W efekcie wprowadzenia dodatkowego kryterium oceny merytorycznej dofinansowane zostały oferty najbardziej wartościowe, niezależnie od tego czy były bardzo dobrze napisane od strony technicznej. Nowe kryterium oceny wpłynęło też pozytywnie na problem niskich różnic w punktacji (sytuacja, w której wielu ofertom brakuje 1-2 punktów do dofinansowania). Rozwiązało to też problem konieczności zdobycia prawie maksymalnej liczby punktów, aby projekt miał szansę na dofinansowanie.

W edycji 2020 FIO ogólna ocena pomysłu prezentowała się następująco: 717 złożonych ofert uzyskało ocenę „A”, 338 „A+”, 359 „B”, kolejno 645 „B+”, 51 „C”, 78 „C+” oraz 121 „S”. Dofinansowanie uzyskało 121 ofert z przyznaną oceną „S” (100% złożonych ofert) oraz 190 ofert z oceną pomysłu „A+” (ponad 56% złożonych ofert). Ogólną ocenę pomysłu przedstawia poniższy wykres. Jak widać wszystkie oferty ocenione przez dwóch Ekspertów oceną „S” uzyskały dofinansowanie.

Wykres 6. Ogólna ocena pomysłu w podziale na oferty złożone i oferty dofinansowane.

I.5 Monitoring dofinansowanych projektów

W 2020 roku Biuro Programów Horyzontalnych przeprowadziło 56 wizyt monitorujących (co stanowi ponad 16,7% dofinansowanych projektów), których celem było wsparcie organizacji w realizowanych projektach, zwrócenie uwagi na przestrzeganie wymogów Regulaminu Konkursu, jak również weryfikacja stanu realizacji projektów. Organizacje, u których zostały przeprowadzone wizyty były wybierane pod kątem tematyki realizowanych projektów, wysokości realizowanego budżetu, ale również i siedziby. Istotne było bowiem, aby w ramach jednego wyjazdu można było przeprowadzić wizyty możliwie największej liczby zadań realizowanych w tej samej miejscowości, gminie lub powiecie (co pozwala na minimalizację kosztów takiego wyjazdu i jednocześnie pozwala racjonalnie wykorzystać czas pracy osoby bądź osób przeprowadzających taką wizytę).

Wizyty monitorujące zostały przeprowadzone we wszystkich województwach. Przedstawiciele NIW-CRSO najczęściej odwiedzali organizacje mające siedzibę w województwie mazowieckim – 20 wizyt, kolejne województwa to dolnośląskie, kujawsko-pomorskie oraz podlaskie – po 6 wizyt monitorujących. W związku z wprowadzonymi na terenie Polski obostrzeniami i zaleceniami sanitarno-epidemicznymi część wizyt monitorujących odbyła się w formie zdalnej. W trakcie spotkań nie stwierdzono poważniejszych uchybień w realizacji projektów, organizacje podnosiły często problemy związane z przestrzeganiem przepisów wynikających z RODO, jak również potrzeby dodatkowych szkoleń dotyczących pisanie wniosków czy opracowywania wskaźników i rezultatów projektów.

Tabela 11. Lista organizacji monitorowanych

Lp.	Nazwa organizacji	Miasto
1	Bank Żywności SOS w Warszawie	Reguły
2	Fundacja Laboratorium Badań i Działań Społecznych SocLab	Białystok
3	Ośrodek Badań Europy Środkowo-Wschodniej	Białystok
4	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Oddział Wojewódzki w Białymstoku	Białystok
5	Stowarzyszenie Faros	Białystok
6	Podlaskie Zrzeszenie Kół Gospodyń Wiejskich	Bielsk Podlaski
7	Fundacja Ekopotencjał - Przestrzeń Możliwości	Bierutów
8	Brzeskie Towarzystwo Sportowe OLIMPIA	Brześć Kuj.
9	Stowarzyszenie Koszaliński Uniwersytet Ludowy	Drzewiany
10	Stowarzyszenie "Centrum na Wschodzie"	Dziadkowice
11	Stowarzyszenie Na Rzecz Inicjatyw Lokalnych LORNETKA	Kaniewo

12	Fundacja Podaruj Nadzieję	Katowice
13	Fundacja Ad Vocem	Kraków
14	Fundacja Warsztat Innowacji Społecznych	Kraków
15	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Nasza Szkoła Naszym Domem	Kruszyn
16	Ochotnicza Straż Pożarna w Łuszkowie	Łuszkowo
17	Stowarzyszenie ABC	Michałowice
18	Stowarzyszenie Sprężyna - Centrum Edukacji Nieformalnej	Mizerna
19	Fundacja Zacisze Grażyny	Niewieszce
20	SEN Stowarzyszenie Edukacji Nieformalnej	Olsztynek
21	Zachodniomazurska Lokalna Organizacja Turystyczna	Ostróda
22	Stowarzyszenie Inicjatyw Możliwych RzeczJasna	Ostróda
23	Stowarzyszenie Pakosze- Brzostki Razem	Pakosze
24	Stowarzyszenie Pomysł Na Józefostaw	Piaseczno
25	Koło Gospodyń Wiejskich "Kapela ze Wsi Powązki"	Powązki
26	Stowarzyszenie ZMW	Przybyszewo
27	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "przytULanka"	Radziejów
28	Wielkopolska Sieć Organizacji Pozarządowych "Działamy Razem"	Rokosowo
29	Fundacja Instytut Regionalny	Rzeszów
30	Polski Związek Organizatorów Zakładów Aktywności Zawodowej i Warsztatów Terapii Zajęciowej	Rzeszów
31	Stowarzyszenie MOCnaMOC	Sosnowiec
32	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Sucha Koszalińska	Sucha Koszalińska
33	Nasza Szczycieńska Ziemia	Szczytno
34	Spółdzielnia Socjalna "Zielony Zakątek"	Wałbrzych
35	Stowarzyszenie " Radość Życia"	Wałbrzych
36	Fundacja św. Jerzego	Wałbrzych
37	Psychorada	Warszawa
38	Grupa Zagranica	Warszawa
39	Twórczość i Dokumentacja	Warszawa
40	Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Kulturalnych Stacja Muranów	Warszawa
41	Fundacja Inicjatyw Młodzieżowych	Warszawa
42	Fundacja Pomocy Młodzieży i Dzieciom Niepełnosprawnym "Hej, Koniku!"	Warszawa
43	Fundacja Karaïmskie Dziedzictwo	Warszawa
44	Stowarzyszenie Zwierzęta Ludziom	Warszawa
45	Fundacja Rodzic w mieście	Warszawa
46	Stowarzyszenie Przyjaciół osób z Autyzmem Nie z Tej Bajki	Warszawa
47	Fundacja Nowy Głos	Warszawa
48	Korporacja Akademicka Sarmatia	Warszawa
49	Fundacja Polska Zwycięska 1920-2020	Warszawa
50	Fundacja Dziedzictwa Kulturowego	Warszawa
51	Stowarzyszenie Trójmorze	Warszawa
52	"Instytut Prawa Sportowego"	Warszawa
53	Włocławski Klub Sportowy "Włocławia"	Włocławek

54	Stowarzyszenie Otoczenia Przedsiębiorców ProBiznes	Włocławek
55	Fundacja Polski Instytut Transportu Drogowego	Wrocław
56	Młody Dolny Śląsk	Wrocław

I.6 Współpraca z ekspertami

Dla potrzeb oceny ofert złożonych w ramach programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego NIW-CRSO prowadzi otwarty nabór na ekspertów oceniających oferty składane w ramach otwartych konkursów. Kandydaci na ekspertów muszą spełniać następujące wymagania:

- posiadać wykształcenie wyższe;
- posiadać 3-letnie doświadczenie zawodowe w zakresie problematyki związanej z działalnością podmiotów uprawnionych do składania ofert, tj. podmiotów określonych w art. 3 ust. 2 oraz ust. 3 pkt 1-4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Dodatkowym atutem jest posiadanie doświadczenia w dokonywaniu oceny ofert składanych w ramach programów grantowych finansowanych ze środków publicznych. Nabór ekspertów jest ciągły.

Do oceny projektów złożonych w ramach edycji 2020 Programu FIO wybrano 228 ekspertów. W dniach 18 i 19 grudnia 2020 roku przeprowadzono szkolenie dla oceniających dotyczące kryteriów ocen ofert, wymogów z tym związanych oraz zasad współpracy z NIW-CRSO.

Po zakończeniu oceny ofert, każdy z ekspertów został oceniony przez pracowników Biura Programów Horyzontalnych. Ocena dokonywana była na podstawie kart ocen sporządzonych przez ekspertów w oparciu o następujące kryteria - ocena współpracy, spójność ocen, ocena poziomu merytorycznego uzasadnień oraz ocena terminowości. Przeprowadzona ocena była punktem wyjścia do dalszej współpracy z ekspertami przy kolejnej edycji programu FIO.

I.7 Realizacja wskaźników Programu za rok 2020

Celem głównym Programu FIO jest zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Cele szczegółowe określono:

1. Zwiększenie ilości inicjatyw oddolnych;
2. Wzrost liczby obywateli angażujących się w działania organizacji pozarządowych i inicjatywy lokalne.
3. Wzrost partycypacji obywateli w sprawach publicznych
4. Wzmocnienie potencjału III sektora

Realizacja Programu FIO ma umożliwić obywatelom angażowanie się w różnorodne działania na rzecz innych, swoich wspólnot oraz w tworzenie, realizację i monitoring polityk publicznych.

Zgodnie z Programem Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2022 określono wskaźniki służące ocenie stopnia realizacji celu głównego Programu oraz celów szczegółowych. Poniższa tabela przedstawia poziom osiągnięcia poszczególnych wskaźników w 2020 roku. Dane uzyskano za pomocą pytań zawartych w ankiecie skierowanej do Organizacji – Beneficjentów Programu FIO. Ze względu na przyjętą metodę badawczą w tabeli nie uwzględniono wskaźników określonych dla celu 4., zgodnie z Programem pomiar odbędzie się rok po zakończeniu działań projektowych.

Tab.12 Wskaźniki realizacji celów Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Opis efektów programu	Produkty	
		Cel szczegółowy 1: Zwiększenie ilości oddolnych inicjatyw 1. Liczba oddolnych inicjatyw wspartych w ramach PFIO - 1 443 2. Liczba osób zaangażowanych w realizację lokalnych inicjatyw w ramach Programu FIO – 10 352 Cel szczegółowy 2: Wzrost liczby obywateli angażujących się w działania NGO i inicjatywy lokalne. 1. Liczba osób, które zostały wsparte w ramach realizowanego projektu –119 414 Cel szczegółowy 3: Wzrost partycypacji obywateli w sprawach publicznych:

		1. Liczba wspartych organizacji, w podziale na organizacje rzecznicze i strażnicze – 140 rzeczniczych, 156 strażniczych. 2. Liczba osób, które zakończyły udział w projektach dotyczących kompetencji obywatelskich – 12 785 Cel szczegółowy 4: Wzmocnienie potencjału III sektora: 1. Liczba organizacji pozarządowych, które skorzystały ze wsparcia (przynajmniej jeden przedstawiciel skorzystał ze wsparcia) – 3 096
	Rezultaty	Cel szczegółowy 2: Wzrost liczby obywateli angażujących się w działania NGO i inicjatywy lokalne. 1. Liczba organizacji, które podniosły swoje kompetencje w zakresie zarządzania wolontariuszami/ zarządzania bazą członkowską – 513 2. Liczba osób zaangażowanych przy realizacji projektu (poza pracą organizacji) – 6 105 Cel szczegółowy 3: Wzrost partycypacji obywateli w sprawach publicznych: 1. Liczba koalicji / partnerstw zawiązanych na potrzeby „konkretnego problemu” przez organizacje i obywateli – 516 2. Liczba podmiotów zaangażowanych przy realizacji projektu (poza projektodawcą) – 2 089

II Komitet Sterująco-Monitorujący Programu FIO

Komitet Sterująco-Monitorujący FIO powołany został w oparciu o zapisy Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020. W 2020 roku obradował Komitet w III kadencji, powołany zarządzeniem nr 6 Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego w sprawie powołania Komitetu Sterująco-Monitorującego Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020. Zgodnie z zapisami Programu podstawowym celem funkcjonowania Komitetu było czuwanie nad efektywnością i jakością wdrażania Programu FIO.

W 2020 r. odbyły się 4 posiedzenia Komitetu Sterująco-Monitorującego Program FIO 2014-2020. Pierwsze posiedzenie odbyło się w siedzibie Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, natomiast kolejne trzy posiedzenia w związku z trwającym stanem epidemii w Polsce i wprowadzonymi obostrzeniami odbyły się w formie zdalnej.

Tabela 13. Prace Komitetu w 2020 r. – zestawienie według posiedzeń

Lp.	Data posiedzenia	Tematyka
1.	21 lutego 2020 r.	1) Przedstawienie nowych Członków KSM FIO 2014-2020. 2) Prezentacja raportu ewaluacyjnego na temat FIO – „ <i>Pogłębiona analiza mechanizmów wdrażania priorytetu I Programu FIO na lata 2014-2020</i> ”. 3) Wybór przedstawiciela KSM FIO 2014-2020 do Komisji Konkursowej FIO 2020.
2.	16 czerwca 2020 r.	1) Podsumowanie naboru i rozstrzygnięcia konkursu w ramach edycji 2020 Priorytety 2-4 FIO. 2) Przedstawienie wyników ewaluacji ex-ante projektu Programu FIO 2021+ . 3) Zaopiniowanie projektu założeń Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2020-2030. 4) Podsumowanie, informacja o bieżących działaniach NIW-CRSO.
3.	23 września 2020 r.	1) dyskusja, sformułowanie stanowiska KSM FIO w sprawie Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030. 2) Prezentacja raportu z badania: <i>Pogłębiona analiza mechanizmów wdrażania Priorytetu IV Programu FIO w latach 2018-2019</i> . 3) Podsumowanie, informacja o bieżących działaniach NIW-CRSO.

4.	17 grudnia 2020 r.	1) Uroczyste zakończenie kadencji Komitetu Sterującego-Monitorującego P FIO 2014-2020. 2) Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030 - Regulamin konkursu na rok 2021.
----	--------------------	--

1) Posiedzenie – 21 lutego 2020 r.

Prezentacja wyników badań dotyczących Programu FIO, a w szczególności analiza mechanizmów wdrażania Priorytetu I Programu FIO na lata 2014-2020 była jednym z głównych punktów programu, pierwszego w 2020 roku, posiedzenia Komitetu Sterującego-Monitorującego FIO (KSM). Tematyka badań dotyczyła danych z realizacji badań jakościowych na podstawie trzech studiów przypadku, które zostały wykonane w okresie X-XII 2019 r. Głównym celem badania było:

- pogłębiona analiza Priorytetu I – Małe inicjatywy Programu FIO obejmująca funkcjonowanie mechanizmu regrantingu oraz stopień, w jakim realizacja projektów w ramach Priorytetu I przyczynia się do osiągnięcia jednego z czterech celów szczegółowych („Zwiększenie liczby inicjatyw oddolnych”) i celu głównego Programu FIO („Zwiększenia zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne”).
- ocena procedury konkursowej, w której wyłaniane są młode NGO i grupy nieformalne przez Operatorów i Beneficjentów;
- ocena sprawności realizacji działań finansowanych w ramach Priorytetu I;
- ocena osiągnięcia celów P FIO, czyli większego zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Same środki finansowe nie są celem samym w sobie, ale są impulsem do podjęcia różnych działań i nawiązania współpracy między mieszkańcami/przedstawicielami różnych instytucji.

Ponadto w trakcie spotkania omówiono bieżące sprawy konkursu ofert FIO 2020 oraz kwestię wyboru przedstawiciela KSM do Komisji Konkursowej FIO 2020.

2) Posiedzenie – 16 czerwca 2020 r.

Drugie w tym roku posiedzenie Komitetu Sterującego-Monitorującego Program FIO odbyło się w dniu 16 czerwca. Przebieg posiedzenia opierał się na trzech głównych tematach:

- podsumowanie rozstrzygnięcia konkursu FIO 2020 – prezentacja liczby złożonych i dofinansowanych wniosków, charakterystyka procedur naboru i promocji Programu.

- Przedstawienie wyników ewaluacji ex-ante projektu Programu FIO 2021+
Konsultacje ze względu na sytuację epidemiczną odbywały się zdalnie z przedstawicielami wszystkich województw. W okresie od 8 maja do 5 czerwca 2020 odbyło się 21 spotkań.
- Zaopiniowanie projektu założeń Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2020-2030 – prezentacja głównych wniosków płynących z realizacji Programu w latach 2014-2020 oraz przedstawienie głównych zasad jakie będą przyświecały nowemu Programowi: Rozwój instytucjonalny; Partnerstwo; Zmniejszanie barier dostępu; Regranting; Dywersyfikacja regionalna.

Ponadto na zakończenie spotkania omówiono aktualnie realizowane przez Instytut oraz planowane w niedalekiej przyszłości projekty skierowane dla organizacji pozarządowych.

3) Posiedzenie – 23 września 2020 r.

Posiedzenie zorganizowane w dniu 23 września, podczas którego omówiono kwestie związane z Programem NOWEFIO oraz podsumowaniem mechanizmów wdrażania Priorytetu IV FIO w latach 2018-2019.

- Dyskusja - stanowisko KSM FIO w sprawie Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030
- Raport z badania: *Pogłębiona analiza mechanizmów wdrażania Priorytetu IV Programu FIO w latach 2018-2019*. Celem badania ewaluacyjnego była analiza funkcjonowania mechanizmów wspierania działań o charakterze systemowym, podejmowanych w ramach Priorytetu IV Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich w latach 2018-2019 oraz sprawdzenie, w jakim stopniu realizowane w tym zakresie dofinansowane projekty społeczne realizują cel główny oraz cele szczegółowe Programu.

4) Posiedzenie – 17 grudnia 2020 r.

Ostatnie w 2020 roku spotkanie to również zakończenie kadencji Komitetu Sterującego-Monitorującego P FIO 2014-2020. W ramach posiedzenia podsumowano pracę komitetu. Przedstawiono również założenia *Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030* oraz *Regulamin konkursu na rok 2021*.

III Informacja i promocja Programu FIO

III.1 Bieżące informacje

Bieżące informacje dotyczące ogłoszenia konkursu, jego wyników, a także informacje na temat sprawozdawczości zamieszczane były na stronach internetowych:

- Systemu Obsługi Dotacji <https://generator.niw.gov.pl>;
- na profilu Narodowego Instytut Wolności-Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego;
- na stronie Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego www.niw.gov.pl.

W okresie nadsyłania ofert oraz składania sprawozdań uruchomiono również infolinię obsługiwaną przez pracowników Biura Programów Horyzontalnych. W związku z dwoma terminami naboru w Programie FIO 2020, pierwsza infolinia dotycząca Priorytetu 1 działała od 22 lipca do 16 września 2019 r., a w trakcie jej działania udzielono 143 porad. Drugi termin funkcjonowania infolinii dedykowanej FIO, Priorytet 2-4 to okres od 19 listopada do 22 grudnia. Podczas 120 godzin dyżuru, udzielono ponad 476 porad dla wnioskodawców. W dniu 9 grudnia 2019 roku przeprowadzono również webinarium informacyjne o Programie, które dzięki platformie YouTube dotarło do ponad 1140 użytkowników.

III.2 Spotkania informacyjne dla oferentów

W ramach promocji FIO w 2020 r., Biuro Programu FIO, we współpracy z Pełnomocnikami Wojewodów ds. Społeczeństwa Obywatelskiego, zorganizowało spotkania informacyjne dla osób zainteresowanych udziałem w konkursie FIO 2020. Spotkania odbyły się w listopadzie i grudniu 2019 r. Ogółem zorganizowano **34 spotkania informacyjne**, a w ich prowadzenie zaangażowano 14 pracowników Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Z uwagi na ekonomiczne podejście do wydatkowania środków publicznych, tam gdzie było to możliwe, spotkania łączono w bloki wyjazdowe.

Co niezwykle istotne **w każdym województwie zorganizowano, co najmniej jedno spotkanie informacyjne**. Najwięcej spotkań udało się zorganizować w województwie kujawsko-pomorskim (5) oraz wielkopolskim (4). Szczegółowe dane na ten temat przedstawia tabela nr 13.

Tabela 14. Lista spotkań informacyjnych FIO 2020

województwo	Liczba spotkań	miejsowość
dolnośląskie	2	Wrocław, Strzelin
kujawsko-pomorskie	5	Toruń, Bydgoszcz, Brodnica, Włocławek, Radziejów
lubelskie	1	Lublin
lubuskie	1	Zielona Góra
łódzkie	3	Łódź, Skierniewice, Rawa Mazowiecka
mazowieckie	2	Radom, Warszawa
małopolskie	2	Proszowice, Kraków
opolskie	2	Prudnik, Opole
podkarpackie	1	Rzeszów
podlaskie	1	Białystok
pomorskie	1	Gdańsk
śląskie	3	Jastrzębie-Zdrój, Katowice, Częstochowa
świętokrzyskie	1	Kielce
warmińsko-mazurskie	3	Olsztyn, Elbląg, Nowe Miasto Lubawskie
wielkopolskie	4	Grodzisk Wielkopolski, Wolsztyn, Poznań, Konin
zachodniopomorskie	2	Szczecin, Świnoujście

III.3 Wsparcie dla beneficjentów

Po ogłoszeniu wyników konkursu, dla organizacji które otrzymały dofinansowanie, zorganizowano webinaria szkoleniowe. W ich trakcie uczestnicy zapoznali się z najważniejszymi zapisami umowy na realizację projektów FIO, dowiedzieli się w jaki sposób wydatkować środki, w jaki sposób dokumentować wydatki, przedstawiono również najważniejsze kwestie dotyczące sprawozdawczości oraz promocji.

Pracownicy NIW-CRSO zorganizowali również webinarium dla Beneficjentów Priorytetu 2-4, webinarium „Jak dobrze rozliczyć dotacje” odbyło się w dniu 14 grudnia 2020 r.

Ponadto przygotowany został przewodnik beneficjenta FIO 2020 z najważniejszymi informacjami dotyczącymi realizacji projektów i obowiązków wynikających z umowy finansowej i Regulaminu FIO edycja 2020. Poradnik był przesyłany organizacjom wraz z umową finansową, ponadto jego cyfrowa wersja była dostępna do pobrania na stronie internetowej.

Dla Operatorów Priorytetu 1 zorganizowane zostały trzy spotkania sieciująco-szkoleniowe. Pierwsze z nich odbyło się w dniu 6 maja 2020 roku i dotyczyło wzoru umowy dotacyjnej, zmian w projektach, sprawozdawczości oraz wpływu sytuacji epidemiologicznej na realizację projektów. Kolejne spotkanie odbyło się w dniu 28 lipca, podczas którego zaprezentowano doświadczenia projektu „Dolnośląski Fundusz Małych Inicjatyw”, założenia Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2021-2030, przeprowadzono również otwartą dyskusję. Ostatnie ze spotkań dla Operatorów Priorytetu 1 odbyło się w dniu 16 listopada i zawierało prezentację narzędzi do wspomagania zarządzania projektami oraz szkolenie dotyczące wypełnienia sprawozdania końcowego z realizacji projektu.

IV Ewaluacja ex-ante „Założeń do Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2021-2030”

W związku z końcem perspektywy finansowej Programu Fundusz inicjatyw Obywatelskich na latach 2014-2020 w drugim kwartale roku 2020 rozpoczęte zostały prace związane z ewaluacją ex-ante „Założeń do Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2021-2030”. Celem głównym ewaluacji była ocena założeń P FIO na lata 2021 i kolejne – przyjętej logiki interwencji i jej adekwatności do proponowanych w ramach Programu działań oraz oczekiwanych rezultatów.

Badanie przeprowadzono w okresie od kwietnia do czerwca 2020 roku. Ewaluacja została dokonana na podstawie wyników niereaktywnych technik badawczych (analizy danych zastanych/desk research) oraz technik reaktywnych, w których skład weszły 21 spotkania konsultacyjne, ankieta CAWI oraz wywiady TDI z przedstawicielami NIW-CRSO.

W ramach analizy danych zastanych dokonano przeglądu aktów prawnych, programów oraz raportów i innych dokumentów, stanowiących o osadzeniu projektu programu FIO 2021+ w szerszym kontekście prawno-społecznym systemu wsparcia III sektora oraz w ramach zdiagnozowanych problemów III sektora oraz społeczeństwa obywatelskiego. Dokonano, także oceny spójności wewnętrznej projektu programu FIO 2021+ (analiza założeń oraz celów, zakresu interwencji) oraz zewnętrznej z kluczowymi dokumentami oraz programami dedykowanymi wspieraniu społeczeństwa obywatelskiego. W ramach oceny spójności zewnętrznej analizowano adekwatność założeń FIO 2021+ z aktami prawnymi oraz Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030) i Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 (projekt). Analizie poddano Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich 2018-2030; Korpus Solidarności – Program Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Długoterminowego na lata 2018-2030; Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej. Ekonomia Solidarności Społecznej, Program Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy i Program Europa dla Obywateli. W analizie uwzględniono także wnioski płynące z realizacji P FIO 2014-2020 (raporty z badań ewaluacyjnych programu zrealizowanych do 2019).

Znaczna część raportu poświęcona została wynikom z konsultacji założeń P FIO 2021+, które były prowadzone z przedstawicielami organizacji obywatelskich, samorządu regionalnego i lokalnego i innymi interesariuszami. Celem nadrzędnym spotkań było poznanie opinii głównie nt. założeń P FIO 2021+ oraz poznania specyfiki działalności, problemów, z którymi boryka się zarówno III sektor, jak i bezpośrednio sami uczestnicy spotkań konsultacyjnych w kontekście prowadzonej działalności. Elementem dopełniającym tę warstwę badawczą była ankieta CAWI, która skupiała się, analogicznie do tematyki spotkań, na wspomnianych zagadnieniach.

IV.1 Podsumowanie konsultacji

Uczestnicy spotkań konsultacyjnych wskazywali na szereg obszarów problemowych niezawartych w diagnozie przedstawionej w Założeniach, które podzielone zostały na wątki tematyczne i doprecyzowane w raporcie, jak: deficyt informacji, działań i projektów badawczych i diagnostycznych; uzależnienie funkcjonowania organizacji pozarządowych od dotacji (oraz szereg idących za tym konsekwencji dla funkcjonowania organizacji, i szerzej, III sektora); deficyt działań wspierających NGO w zakresie pozyskiwania i profesjonalizacji kadry; deficyt działań nakierowanych na sieciowanie i wspieranie współpracy (na liniach: NGO – NGO, NGO – samorządy, NGO – biznes); mała elastyczność funkcjonowania III sektora w sytuacjach kryzysowych; deficyt wsparcia instytucjonalnego dla NGO przed i poza realizacją projektów; deficyt aktywności społecznej; problemy finansowe; problemy kadrowe oraz kompetencyjne; trudność pozyskiwania dotacji; nadmierna biurokratyzacja działania III sektora; brak współpracy organizacji pozarządowych; problemy postrzegania III sektora; oraz, w związku z obecną sytuacją, konsekwencje pandemii koronawirusa.

W odpowiedzi na te problemy interesariusze wskazywali oczekiwania wobec programu FIO: jednym z głównych było zwiększenie finansowania Programu, co przełożyłoby się na zwiększenie liczby dotowanych projektów i tym samym zwiększenie liczby organizacji, które otrzymałyby dotacje; wskazywano na wydłużenie projektów czy wprowadzenie możliwości kontynuowania projektów z poprzednich lat. Kolejnym podnoszonym aspektem były tematy związane z procedurami konkursowymi – wspomniano o ich upraszczaniu i uelastycznianiu, mówiono m.in. o zmniejszeniu biurokratyzacji w trakcie aplikowania, uproszczeniu języka dokumentów; postulowano zwiększenie jawności i przejrzystości procesu oceniania i kontroli ekspertów; podnoszono wątki związane ze zmianą kryteriów oceniania; sugerowano

wprowadzenie dwuetapowej oceny wniosków. Według uczestników konsultacji Program FIO powinien wyrównywać również szanse organizacji poprzez np. przyznawanie dotacji proporcjonalnie małym i dużym organizacjom pozarządowym. Zgłaszano również postulaty „wykraczające” stricte poza Program FIO, sugerując np. organizowanie szkoleń, spotkań doradczych czy zapewnianie wsparcia merytorycznego przedstawicielom III sektora oraz prowadzenie działań promocyjnych dotyczących świadomości społecznej nt. działalności III sektora i monitorowanie rozmaitych programów dotacyjnych skierowanych na organizacje pozarządowe, w celu przeciwdziałania pokrywania się ich zakresów.

Wnioski na temat celu głównego wskazują, że wedle uczestników konsultacji został on sformułowany właściwie – poziom jego ogólności i szeroki zakres działań i inicjatyw, jaki sobą obejmuje, gwarantując, że program podporządkowany tak zakreślonemu celowi głównemu dostarczy wsparcia różnorodnym działaniom wspierającym rozwój społeczeństwa obywatelskiego w Polsce. W opinii przedstawicieli III sektora biorących udział w konsultacjach powinno to się przełożyć na dużą różnorodność organizacji mogących wnioskować o dotacje. Szczegółowe uwagi mogły dotyczyć jedynie doprecyzowania pewnych pojęć użytych przy jego formułowaniu jak np. „inicjatywa oddolna”, „zwiększenie zaangażowania w życie publiczne”, „partycypacja obywateli”; ważnym aspektem byłoby również uwzględnienie kwestii związanych z sieciowaniem oraz promowaniem szeroko pojętej współpracy.

Podział na priorytety również był oceniony jako właściwy, jednak pojawiały się propozycje zmian, wynikające z wątpliwości co do braku konkretnych i mierzalnych celów poszczególnych priorytetów, niedostatecznej szczegółowości zakresu merytorycznego i braku charakterystyki działań i projektów dotowanych w ramach poszczególnych priorytetów. Poza tym wskazywano, że Priorytety powinny uwzględniać regionalne zróżnicowanie III sektora; zakładać większe wsparcie NGO (zgłaszano brak obecnego Priorytetu 4); umożliwić finansowanie bieżącej działalności i co ważne wspierać ideę sieciowania i współpracy (NGO z NGO; NGO – samorządy; NGO – biznes).

IV.2 Najważniejsze wnioski i rekomendacje dla Programu FIO 2021+

W zakresie przygotowania projektu P FIO 2021+ zgodnie z wynikami ewaluacji ex-ante rekomendowano m.in.:

- Doprecyzowanie kierunków interwencji w ramach wyznaczonych priorytetów tak, aby zapewnić zarówno spójność wewnętrzną programu (w tym zwłaszcza między wyznaczonym celem i priorytetami a planowanymi rezultatami i wskaźnikami), jak i zewnętrzną, wobec innych elementów systemu wsparcia.
- Określenie wartości docelowych wskaźników, aby mogły pełnić swoją funkcję w systemie monitorowania programu.

W zakresie realizacji P FIO 2021+ i funkcjonowania programu w kontekście społecznym rekomendowano m.in.:

- Rozwijanie zakresu działalności Operatorów Lokalnych FIO – między innymi o działalność edukacyjną i doradczą świadczoną beneficjentom także poza projektami realizowanymi w ramach regrantingu oraz na rzecz organizacji, których projekty nie otrzymały wsparcia – przy jednoczesnym ujednoliceniu działania Operatorów.
- Przygotowanie, udostępnienie i promowanie podsumowania dotychczas zrealizowanych projektów, ze szczególnym naciskiem na „katalog dobrych praktyk” stanowiący praktyczny poradnik zwiększający kompetencje mniej doświadczonych organizacji oraz wyrównywanie szans.
- Kontynuowanie realizacji szkoleń, kursów i spotkań doradczych ukierunkowanych na wspieranie kompetencji przedstawicieli NGO z zakresu pisania projektów, wyjaśniających mechanizmy i sposób oceniania wniosków aplikacyjnych oraz rozliczania projektów.

V „Dobre Praktyki” – przykłady Projektów realizowanych w ramach Programu FIO edycja 2020

V.1 Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Jarosławiu Usłysz głosy self-adwokatów.

Self-adwokaci to osoby, które mają być rzecznikami swoich praw, ale i pomagać innym - będą doskonalić między innymi umiejętności komunikacyjne.

Celem projektu było zwiększenie samodzielności oraz zasobu umiejętności społecznych, które pozwolą na samodzielne występowanie w swoich sprawach i innych osób z niepełnosprawnościami u 20 self-adwokatów – dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną zamieszkujących na terenie powiatów: jarosławskiego, przeworskiego, lubaczowskiego i przemyskiego (woj. podkarpackie) oraz rozpowszechnienie idei self-adwokatury na terenie województwa podkarpackiego.

Self-adwokatura to proces przygotowujący osobę z niepełnosprawnością intelektualną do samodzielnego życia w społeczeństwie. Poprzez realizację projektu dorośle ONI rozwinęli swoje umiejętności niezbędne do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie oraz otrzymali realną szansę na rozwój potencjału osobistego, a także w większym wymiarze będą wypowiadać się w swoim imieniu o prawach i potrzebach swoich i innych ONI. Rozpowszechniona została również idea self-adwokatury na terenie województwa podkarpackiego co umożliwi rozwój self-adwokatury w innych organizacjach działających na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Docenianie ludzkiej różnorodności, koncentracja na potencjale każdego człowieka zawsze niesie nowe możliwości i szanse. Zwiększenie kompetencji self-adwokatów działających w lokalnych społecznościach bezpośrednio oddziaływało na ich rozwój osobisty, ale także na rozwój osób i organizacji z którymi będą współpracować.

Osoba z niepełnosprawnością intelektualną staje się bardziej świadoma siebie, potrafi rozpoznać swoje zalety i trudności oraz wyrazić swoje cele, a przez otoczenie jest postrzegana jako osoba niezależna. Nabyte kompetencje dają możliwość pełniejszego udziału w lokalnym życiu społecznym.

Świadomy self-adwokat pracujący nad sobą uruchamia mechanizm zmiany i pociąga za sobą inne osoby niepełnosprawne z bliższego i dalszego otoczenia, a społeczność lokalna postrzega

taką osobę jako potencjalnego partnera do efektywnej współpracy. Zwiększa się też poziom zaufania społecznego wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną.

V.2 Fundacja Zerknij Tu MAKI w Gminie Żerków

MAKI to Mobilni Animatorzy Kultury skupiający w swoich szeregach lokalnych liderów takich jak: sołtysi czy działaczki Kół Gospodyń Wiejskich. Idea projektu to zwiększanie dostępu do kultury na terenach wiejskich. Fundacja „Zerknij Tu” zaprosiła do współdziałania wszystkie sołectwa oraz działające na terenie gminy Żerków Koła Gospodyń Wiejskich. Problem, na który odpowiadał projekt to ograniczony dostęp do kultury, mało zróżnicowana oferta kulturalna mieszkańców obszarów wiejskich tj. gminy Żerków.

Celem projektu było angażowanie społeczności lokalnej do planowania, współtworzenia, samoorganizowania się w obszarze tworzenia oferty kulturalnej dostosowanej potrzeb mieszkańców.

Cel projektu został osiągnięty poprzez rozwój MAKów w gminie Żerków – tj. 15 Mobilnych Animatorów Kultury, którzy wspólnie z 5-osobowymi zespołami tworzyli zespół do działań kulturalnych na terenie gminy, planując i organizując inicjatywy zwiększające dostęp mieszkańców do oferty kulturalnej.

Działania przełożyły się na usamodzielnianie mieszkańców, samoorganizację, budowanie zespołów zdolnych do realizowania projektów i podejmowania się organizacji życia kulturalnego na wsi. Fundacja jako realizator projektu pozostała „w cieniu” mobilnych animatorów-liderów i ich zespołów to oni byli na pierwszym planie działań w społeczności.

Animatorzy zorganizowali w sumie min. 30 inicjatyw kulturalnych, 4 pokazy talentów, 1 wydarzenie finałowe, 1 lokalne targi kultury we współpracy z mieszkańcami oraz innymi podmiotami tj. KGW, OSP, szkoła.

Realizacja projektu zdecydowanie zwiększyła rozpoznawalność liderów lokalnych działających jako animatorzy kultury oraz poziom zaufania społecznego do podejmowanych przez nich działań.

Bezpośrednie zaangażowanie członków wspólnoty do działań budowało relacje społeczne. Nawiązanie nowych znajomości przy realizacji inicjatyw kulturalnych pozwoliło mieszkańcom współpracować na rzecz swojej lokalnej społeczności, podejmować różnego rodzaju akcje społeczne, rozwiązywać problemy.

V.3 Stowarzyszenie ZMW *Młodzieżowe Wulkany Partycypacji*

Młodzieżowe Wulkany Partycypacji to innowacyjny projekt skierowany do młodych ludzi, który dał im narzędzia do wydobywania na zewnątrz drzemiącej w nich "magmy". "Magma", czyli ich zapał, pasja i wiedza, która ma pozwolić im na zaktywizowanie lokalnej społeczności, w której działają. Uczestnicy m.in. wyjechali na trzydniową Szkołę Młodzieżowych Liderów, gdzie wzięli udział w warsztatach integracyjnych, szkoleniu z zakresu budowania zespołu i pracy lidera oraz w wizycie studyjnej odwiedzając i poznając młodzieżowe organizacje. Dla każdej z grup zostały zorganizowane warsztaty, z zakresu partycypacji społecznej i tworzenia projektów. Każda z grup otrzymała wsparcie doradcy, który opiekował się grupą przez cały ich udział w projekcie: od momentu "przelania" pomysłu na papier (napisania projektu), przez jego realizację, promocję aż do rozliczenia. Młodzież nie tylko zdobyła wiedzę, ale także nabyła praktyczne umiejętności. Inicjatywy były szeroko promowane m.in. poprzez nagrane filmy z każdej z nich, a także zainicjowaną w ramach projektu kampanię społeczną #wartodziałać! W działania zostali włączeni także Ambasadorzy - przedstawiciele Młodzieżowych Rad.

Młodzież to prawdziwe "drzemiące wulkany", a poprzez realizację dać im możliwości i narzędzia do zdobywania wiedzy oraz rozwoju ich kompetencji.

V.4 Stowarzyszenie MOCnaMOC *Międzypokoleniowe MotywAkcje*

MotywAkcje to działania wewnątrzpokoleniowe, w ramach których utworzone zostały wewnątrzpokoleniowe sieci współpracy (senioralna i młodzieżowa sieć współpracy) służące wymianie doświadczeń i pomysłów w tym obszarze. Działania prowadziły do nawiązania i rozwijania współpracy seniorów i młodzieży w dzięki uczestnictwie m.in. w: spotkaniu zapoznawczym (w ramach obchodów europejskiego dnia solidarności międzypokoleniowej); warsztatach mentoringu międzypokoleniowego (rozwijających pozytywną komunikację, samowiedzę na temat potencjału grup i koncepty wspólnych działań); konkursie na międzypokoleniowe motywacje (akcje motywujące lokalną społeczność do podejmowania działań łączących pokolenia); szkole projektowania (wsparcie mentorskie podczas pracy nad opracowaniem, realizacją i rozliczeniem projektu).

Najważniejszą zmianą jest powstanie Międzypokoleniowej Sieci Współpracy oraz przekazanie wiedzy, uwrażliwienie na problematykę międzypokoleniowości oraz zaktywizowanie do działania osób, które mają wpływ na kształt polityki senioralnej i młodzieżowej w mieście. Te

dwa elementy były decydujące dla utrzymania trwałości efektów projektu i kontynuowania międzypokoleniowych inicjatyw w przyszłości. Sieci mają szansę gromadzić osoby zainteresowane zagadnieniem łączenia pokoleń.

V.5 Fundacja Rodzic w mieście Stworzenie sieci Klubów Przedsiębiorczych Mam w Polsce.

Klub Przedsiębiorczych Mam to ogólnopolska społeczność kobiet, które prowadzą własny biznes bądź planują jego założenie. Powstał po to, aby wspierać mamy, które chcą rozwijać się zawodowo, jednocześnie nie rezygnując z bycia zaangażowanym rodzicem.

Celem Projektu było ukazanie, że w mamach drzemie ogromny potencjał. Czasami jedyną przeszkodą w realizacji marzeń i osiągnięciu sukcesu jest brak wiary we własne możliwości. Tak więc celem jest przekonanie ich, że bycie mamą i przedsiębiorczynią jednocześnie jest możliwe i te role można z satysfakcją połączyć. Z doświadczenia Organizacji wynika, że sytuacja mam, które prowadzą własny biznes, jest wyjątkowa, dlatego należy brać tę wyjątkowość pod uwagę.

KPM to spotkania, w ramach których mamy wymieniają się swoimi doświadczeniami zawodowymi, zdobywają wiedzę potrzebną do prowadzenia własnej działalności gospodarczej, inspirują i motywują się do działania, a także tworzą sieć wzajemnych kontaktów, zarówno biznesowych, jak i społecznych. Sieć Klubów wspiera kobiety w całym kraju w rozwoju zawodowym i powrocie na rynek pracy. Każdy Klub został utworzony przez lokalną liderkę, która stworzyła lokalną wspólnotę na rzecz reintegracji zawodowej matek. Liderka Klubu również była beneficjentką projektu otrzymując wiedzę i wsparcie z zakresu działalności organizacji społecznych, aktywności lokalnych, integracji lokalnego środowiska. Efektem projektu jest stworzenie sieci 21 (16 nowych i 5 obecnych) Klubów w Polsce i zbudowanie sieci Liderki Klubu.

Udział w spotkaniach Klubu Przedsiębiorczych Mam wyzwolił w kobietach chęć zmiany swojej sytuacji zawodowej. Otrzymują wsparcie, które pomoże im powrócić na rynek pracy, odnaleźć w nim miejsce, dzięki któremu łączenie ról zawodowych i rodzicielskich będzie dla nich łatwiejsze lub założyć własną działalność gospodarczą. Kobiety podczas spotkań Klubu nie tylko wymieniały się swoimi doświadczeniami, wątpliwościami czy inspiracjami. Przede wszystkim zdobywały wiedzę przydatną podczas rozpoczynania własnej działalności, podniosły swoje kwalifikacje. To także stworzenie sieci biznesowej wspierających się kobiet.

V.6 Stowarzyszenie Cześć Szlak (nie) dostępny

Wirtualny szlak to innowacyjny pomysł na trasę turystyczną dla osób z ograniczeniami fizycznymi, stworzony przy pomocy kamery 360 stopni. Odbiorca doświadcza zwiedzania za pomocą specjalnych gogli do rzeczywistości wirtualnej. W słuchawkach słyszą naturalne dźwięki z otoczenia oraz lektora, który przekazuje wiedzę merytoryczną na temat danego miejsca (np. wirtualny spacer po graniach Tatr i głos lektora: "Proszę spojrzeć w prawo, widzimy tam panoramę Tatr Zachodnich"). Czujniki rejestrują każdy ruch głowy odbiorcy, dlatego po odwróceniu głowy w lewo/prawo/spojrzeniu w tył, widać to, co było na szlaku w rzeczywistości. Dźwięk słyszany w słuchawkach jest odczuwany również w 360 stopniach - dochodzą do nas dźwięki z każdej strony, co daje poczucie przestrzenności. Odbiorca przeżywa VR (z ang. virtual reality), jak gdyby był tam we własnej osobie.

Pomysł Stowarzyszenia na VR nie opiera się tylko na rozrywce, ale również na wartości edukacyjnej oraz poznawczej. Projekt daje nadzieję na wykorzystywanie tej nowoczesnej technologii w szczytnych celach np. dla pokazania miejsc turystycznych niedostępnych dla osób niepełnosprawnych, starszych. Im również należy się prawo do przeżywania tego świata w sposób względnie pełny. Nowe technologie są domeną młodych osób, dlatego Projekt zaangażował lokalną młodzież, która pomogła w promocji wirtualnych szlaków, nabywając umiejętności związane z Social Media, stronami internetowymi oraz fotografią i wideo. Młodzi ludzie prowadzili bloga/funpage, pisali artykuły w tematyce nowych technologii oraz dokumentowali przebieg działań.

Głównym rezultatem zadania było stworzenie, wirtualnego szlaku turystycznego, dostępnego dla osób starszych i niepełnosprawnych, a po ukończeniu projektu dla całej lokalnej społeczności. Umożliwił on zobaczenie miejsca, które w normalnych warunkach nie jest dostępne dla osób z ograniczeniami fizycznymi. Ta możliwość przyczyni się do zmniejszenia marginalizacji osób wykluczonych, podniesie ich poczucie wartości oraz zaspokoi naturalną ciekawość i chęć poznawania, którą posiada każdy człowiek - bez względu na wiek, czy rodzaj dysfunkcji. Dzięki zastosowaniu nowoczesnej technologii zmniejszy się poczucie wykluczenia tych grup w dzisiejszym świecie.

Gotowy szlak jest wizytówką Stowarzyszenia podczas odwiedzin w domach pomocy społecznej, ośrodkach wychowawczych.